

Briselē, **XXX**.
COM(2018) 476

2018/0254 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2018) 345}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Pamatojums un mērķi

ES ģeopolitiskais konteksts pēdējā desmitgadē ir krasi mainījies. Situācija tās kaimiņreģionos ir nestabila, un ES ir izveidojusies sarežģīta un problemātiska vide, kurā rodas jauni draudi, piemēram, hibrīduzbrukumi un kiberuzbrukumi, un vienlaikus atkal kļūst aktuāli tradicionālāki jautājumi.

ES iedzīvotāji un viņu politiskie līderi ir vienisprātis, ka Eiropas Savienībai būtu kolektīvi jāuzņemas lielāka atbildība par tās drošību. Kopīgajā deklarācijā, ko 2017. gada 25. martā Romā pieņēma 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas vadītāji, ir paziņots, ka Savienība nostiprinās savu kopējo drošību un aizsardzību un veicinās konkurētspējīgāku un integrētāku aizsardzības rūpniecību.

Eiropas aizsardzības jomā ir vērojama būtiska tirgus neefektivitāte, kas saistīta ar neizmantotiem apjomradītiem ietaupījumiem (valsts tirgu sadrumstalotība ar vienu pircēju) un resursu dublēšanos valsts līmenī. Pieprasījumu veido gandrīz vienīgi dalībvalstis, bet to aizsardzības budžeti, jo īpaši pētniecībai un izstrādei paredzētie izdevumi, pēdējos 10 gados ir būtiski samazināti. Lai gan pēdējā laikā ir vērojamas pozitīvas tendences saistībā ar valstu aizsardzības finansējuma stabilizēšanos un pieaugumu, vēl jāiegulda nopietns darbs, lai panāktu maksimālu šo investīciju efektivitāti. Vienlaikus ir pieaugušas aizsardzības aprīkojuma un jo īpaši pētniecības un izstrādes izmaksas, bet dalībvalstu sadarbība saistībā ar pētniecību un izstrādi un investīcijām aizsardzības aprīkojumā joprojām ir ierobežota. 2015. gadā tikai 16 % aizsardzības aprīkojuma tika iegādāti, izmantojot Eiropas sadarbīgos iepirkumus, kas ir tālu no kolektīvā rādītāja (35 %), par kuru panākta vienošanās Eiropas Aizsardzības aģentūrā (EAA). Aplēstā Eiropas sadarbības daļa agrīnajā aizsardzības pētniecības posmā bija tikai 7,2 % pretēji nospraustajam mērķim 20 % apmērā.

Šīs tendences atspoguļojas grūtībās, kas jāpārvar šai nozarei, un tās īpaši skar aizsardzības pētniecību un aizsardzības attīstības projektus. Prototipu izstrāde ir īpaši dārga, un tā ir saistīta ar ievērojamiem neizdošanās riskiem. Arī izklūšana no tā dēvētās “nāves ielejas” starp pētniecību un izstrādi ir saistīta ar ievērojamiem tehniskiem un finansiāliem riskiem, ko atsevišķas dalībvalstis var nevēlēties uzņemties vienas pašas.

Nozare lielākoties ir sadrumstalota valstu robežu ietvaros, radot ievērojamu dublēšanos un no tā izrietošu neefektivitāti, jo netiek izmantotas apjomradītu ietaupījumu un apmācības iespējas. Neskatoties uz to, ka pieaug izmaksas, bet aizsardzības budžeti tajā pašā laikā stagnē vai tiek samazināti, plānošana, pētniecības un izstrādes izdevumi un aprīkojuma iegāde un uzturēšana galvenokārt ir saglabājusies katras dalībvalsts kompetencē, un dalībvalstu sadarbība šajā ziņā ir bijusi ļoti ierobežota. Pašreizējā situācija nav ilgtspējīga, un nākamās paaudzes aizsardzības pamatsistēmas izstrāde kļūst par arvien neaizsniedzamāku mērķi dalībvalstīm, tām rīkojoties atsevišķi.

Šīs sadarbības trūkums starp dalībvalstīm vēl vairāk vājina ES aizsardzības rūpniecības spēju saglabāt rūpniecisko un tehnoloģisko potenciālu, kas vajadzīgs, lai saglabātu ES stratēģisko neatkarību un izpildītu tās pašreizējās un nākotnes prasības drošības jomā. Ņemot vērā šo situāciju, Komisija ir īstenojusi vairākas iniciatīvas, lai atbalstītu plašāku sadarbību aizsardzības jomā.

Komisija 2017. gada 7. jūnijā saskaņā ar priekšsēdētāja Junkera 2016. gada runu par stāvokli Savienībā pieņēma paziņojumu par Eiropas Aizsardzības fonda¹ izveidi; fonds sastāv no pētniecības atzara un spēju atzara. Minēto paziņojumu papildināja tiesību akta priekšlikums regulai par Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas izveidi spēju atzara ietvaros.

Tika ierosināta divpakāpju pieeja, kas ietver:

- sākotnēju izmēģinājuma periodu daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam ietvaros, kura laikā ar sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai atbalsta kopīgu pētniecību aizsardzības jomā, bet ar ierosināto Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu līdzfinansē sadarbīgus izstrādes projektus; un
- speciālu fondu, ko izveido daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam ietvaros, palielinot finansējumu sadarbīgiem pētījumiem inovatīvu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju nozarē un nākamajiem izstrādes cikla posmiem, tostarp prototipu izstrādei.

Šis priekšlikums attiecas uz Eiropas Aizsardzības fonda izveidi daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam ietvaros.

Eiropas Aizsardzības fonds ir paredzēts kā instruments Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata konkurētspējas un novatorisma sekmēšanai, tādējādi veicinot ES stratēģisko neatkarību. Tā mērķis ir uzsākt sadarbības programmas, kas nebūtu iespējams bez ES ieguldījuma, un, atbalstot pētniecību un izstrādi, nodrošināt vajadzīgos stimulus sadarbības veicināšanai katrā rūpniecības cikla posmā.

Īpaši tiks veicināti sadarbības projekti, kuros ir būtiska mazo un vidējo uzņēmumu pārrobežu dalība. Tādējādi tiks nodrošināta fonda pieejamība saņēmējiem no visām dalībvalstīm neatkarīgi no šādu saņēmēju lieluma un atrašanās vietas Savienībā.

Šajā priekšlikumā ir paredzēts, ka tas būs piemērojams no 2021. gada 1. janvāra, un tas tiek iesniegts 27 dalībvalstu Savienībai atbilstoši Eiropadomes 2017. gada 29. martā saņemtajam Apvienotās Karalistes paziņojumam par nodomu izstāties no Eiropas Savienības un *Euratom*, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu.

• **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Aizsardzības pētniecība ietilpst Pētniecības un inovācijas pamatprogrammas (“Apvārsnis Eiropa”) darbības jomā, tomēr attiecīgie īpašie noteikumi attiecībā uz aizsardzības pētniecību, piemēram, mērķi, noteikumi par dalību, īstenošanas mehānismi, ir paredzēti šajā priekšlikumā regulai, ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu.

Lai nodrošinātu Savienības aizsardzības interešu saskaņotību un savstarpējo papildināmību, Komisija centīsies nākamajā daudzgadu finanšu shēmā nodrošināt sinerģiju ar citām ES

¹ COM (2017) 295 final, 7.6.2017.

iniciatīvām civilās pētniecības un izstrādes jomās, piemēram, drošību un kiberdrošību, robežkontroli, krasta apsardzi, jūras transportu un izplatījumu.

Sinergija jo īpaši būtu jācenšas rast ar:

- īpašu programmu, ar kuru īsteno programmu “Apvārsnis Eiropa”, uzsvaru liekot uz civilām vajadzībām, lai no aizsardzības jomas pētniecības un izstrādes rezultātiem labumu gūtu civilās jomas pētniecība un izstrāde, un otrādi;
- Savienības kosmosa programmu, jo īpaši tās komponentiem: valdības satelītsakari (*GOVSATCOM*), Zemei tuvo kosmisko objektu novērošana un uzraudzība (*SST*) un *Copernicus*. To var izdarīt, īpaši nodrošinot tehnisko savietojamību, ja projekti izmanto globālās navigācijas satelītu sistēmas (*GNSS*) un *GOVSATCOM* spējas. Tāpat to var izdarīt, izstrādājot uzlabotus sensorus, klasificētu datu apmaiņas platformas, uz datiem vai informācijas balstītas lietotnes un pakalpojumus, ko nodrošina kosmosa programmu komponenti;
- ES iniciatīvām kiberdrošības jomā, piemēram, tām, kas paziņotas kopīgajā paziņojumā par kiberdrošību². Jo īpaši izveidojamajam kiberdrošības kompetences centram jācenšas veidot sinergija starp kiberdrošības civilo un aizsardzības dimensiju. Tas varētu aktīvi atbalstīt dalībvalstis un citas iesaistītās personas, sniedzot padomus, daloties ar zināšanām un veicinot sadarbību saistībā ar projektiem un darbībām, kā arī gadījumos, kad dalībvalstis to pieprasa, darboties kā projekta koordinatoram attiecībā uz darbībām, ko veic par Eiropas Aizsardzības fonda līdzekļiem;
- darbībām, kas norādītas koordinētajā civilmilitārajā jūras drošības pētniecības programmā un kas attiecas uz jūras transportu; un
- citām attiecīgām ES programmām drošības jomā, piemēram, Iekšējās drošības fondu un Integrētas robežu pārvaldības fondu.

Eiropas Aizsardzības fondu īsteno, cieši koordinējot Komisijas un Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos aizsardzības jomas darbības, tostarp finanšu rīkkopu, kuras mērķis ir vēl vairāk veicināt aizsardzības spēju kopīgu attīstīšanu un iegādi. Proti, finanšu rīkkopas finansējuma modeļi spēju iegādei kalpos kā brīvprātīga atsauce tām dalībvalstīm, kas vēlēšies kopīgi iegādāties ar Eiropas Aizsardzības fonda atbalstu izstrādātus ražojumus un tehnoloģijas.

Būs cieša saikne starp fondu un projektiem, ko īsteno, izmantojot pastāvīgo strukturēto sadarbību aizsardzības jomā (*PESCO*). Atbilstīgiem *PESCO* projektiem tiks piešķirta “*PESCO* prēmija” augstākas finansējuma likmes veidā, tiklīdz šādi projekti būs novērtēti kā

² JOIN(2017) 0450 final, 13.9.2017.

atbilstīgi. Komisija būtu jāaicina iesaistīties darbā ar projektiem, lai tā būtu informēta un lai šī iesaiste palīdzētu novērtēt šādu projektu atbilstību fondam.

Fonds ņems vērā ES Spēju attīstības plānu (*CDP*), kurā norādītas aizsardzības spēju prioritātes, un ES Koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību (*CARD*), kurā cita starpā tiek konkrēti sekots līdzi prioritāšu īstenošanai un tiek apzinātas jaunas sadarbības iespējas. Šajā saistībā var tikt ņemtas vērā arī Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (*NATO*) un citu partneru attiecīgas darbības, ja tās atbilst Savienības drošības un aizsardzības interesēm un ja tās neizslēdz kādas dalībvalsts piedalīšanās iespēju.

Fonds arī ņem vērā aizsardzības darbības, ko īsteno, izmantojot Eiropas Miera nodrošināšanas instrumentu — ārpusbudžeta instrumentu, kurš ierosināts ārpus daudzgadu finanšu shēmas.

Apvienojot uz projektiem vērstu atbalstu Eiropas Aizsardzības fonda finansējuma veidā un pārdomāti strukturētu un mērķorientētu finansējumu aizsardzības nozarē, ir iespējams nodrošināt būtisku ieguldījumu aizsardzības nozares noturības stiprināšanā un tās trūkumu novēršanā, jo īpaši dodot priekšroku inovatīviem MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem. Budžeta garantijas var būt fiskāli efektīvs veids, kā novērst riskus fonda finansētajos projektos iesaistīto apakšuzņēmēju piegādes ķēdē. Tika ierosināts, ka aizsardzības nozare būtu atbilstīga nozare, ko var atbalstīt, piešķirot budžeta garantijas atbilstoši *InvestEU* fondam, kas veido visaptverošu starpnozaru satvaru, kurš atbalsta investīcijas dažādās politikas jomās, pamatojoties uz ES budžeta garantijām. Šis priekšlikums paredz iespēju apvienot fonda ietvaros piešķirto atbalstu un finansējuma piešķirumu, ko nodrošina *InvestEU*.

Fonda darbības samērīgā veidā būtu jāizmanto tam, lai novērstu tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas, un ar darbībām nevajadzētu dublēt vai izspiest privātu finansējumu, kā arī tām vajadzētu būt skaidrai Eiropas pievienotajai vērtībai. Tādējādi tiks nodrošināta fonda darbību un ES noteikumu par valsts atbalstu saskaņotība, izvairoties no nepamatotiem konkurences kropļojumiem iekšējā tirgū.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Eiropas Aizsardzības fonda mērķis ir sekmēt Savienības aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata konkurētspēju un novatorismu, atbalstot uz aizsardzību vērstas pētniecības un izstrādes darbības. Tā pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (*LESD*) sadaļas “Rūpniecība” un “Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos” (173., 182., 183. un 188. pants).

LESD 173. pants veido tiesisko pamatu darbībām, kuru mērķis cita starpā ir veicināt tādas vides veidošanos, kas ir labvēlīga uzņēmumu, jo īpaši MVU, attīstībai visā Savienībā, uzņēmumu sadarbībai un inovāciju, pētniecības un tehnoloģijas attīstības politikas radītā rūpniecības potenciāla labāka izmantojuma veicināšanai.

Tā kā Eiropas Aizsardzības fonda mērķis ir sekmēt ES aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata konkurētspēju un novatorismu, atbalstot uz aizsardzību vērstu pētniecību un izstrādi,

tā mērķis un saturs ir pamats LESD 173. panta izvēlei par tiesisko pamatu. Uz aizsardzību vērsta pētniecība ir arī neatņemama Eiropas Aizsardzības fonda sastāvdaļa. Tās mērķis un saturs ir pamats arī LESD 182. panta izvēlei par papildu tiesisko pamatu.

Saskaņā ar LESD visas pētniecības darbības ietver daudzgadu pētniecības pamatprogrammā. Laikposmam pēc 2020. gada paredzētās pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” pamataktā ietverti nepieciešamie noteikumi, kas nosaka saikni starp konkrētām ar to izveidotām programmām aizsardzības pētniecības un “Apvārsnis Eiropa” īstenošanas jomā (galvenā uzmanība pievērsta civilajai pētniecībai un inovācijām).

Detalizētie noteikumi par Savienības finansējumu aizsardzības pētniecības projektiem un tās budžeta piešķirumiem ir ietverti šajā regulas projektā par Eiropas Aizsardzības fondu, tajā izklāstīti arī dalības noteikumi pētniecībai aizsardzības sfērā. Pētniecības un inovācijas darbībām, ko veic par Eiropas Aizsardzības fonda līdzekļiem, jākoncentrējas tikai uz lietojumiem aizsardzības jomā.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Mūsdienu pasaulē garantēt drošību nozīmē novērst pārrobežu riskus. Neviena valsts to nevar izdarīt viena pati. Savienībai būs jāuzņemas lielāka atbildība par savu interešu, vērtību un eiropiešu dzīvesveida aizsargāšanu, papildinot NATO darbības un sadarbojoties ar to.

Šo mērķi palīdzēs sasniegt centieni nodrošināt Savienības drošības un aizsardzības politikas mērķu vērienīgumu (ko Eiropadome apstiprināja 2016. gadā). Ja Savienība vēlas būt gatava nākotnes draudiem un pasargāt savus iedzīvotājus, tai jāstiprina sava stratēģiskā neatkarība. Tas nozīmē — lai nodrošinātu tehnoloģisko līderību, ir jāizstrādā pamattehnoloģijas kritiski svarīgās jomās un jāattīsta stratēģiskās spējas. Vienīgais veids, kā nepievilt Savienības iedzīvotāju cerības, ir palielināt sadarbību visos līmeņos.

Veicinādama sadarbību, Savienība var palīdzēt panākt, ka dalībvalstu investīcijas aizsardzībā ir maksimāli rezultatīvas un kvalitatīvas. Eiropas Aizsardzības fonds radīs pievienoto vērtību ES, stimulējot ražojumu un tehnoloģiju kopīgu pētniecību un attīstīšanu aizsardzības jomā, lai palielinātu publisko izdevumu efektivitāti un veicinātu Savienības operatīvo autonomiju.

Lēmumi par investīcijām aizsardzības jomā un aizsardzības attīstības programmās joprojām ir dalībvalstu privilēģija un atbildība. Savienība nevar un tai nevajadzētu kompensēt dalībvalstu investīciju trūkumu aizsardzības jomā. Tomēr tā var papildināt, līdzsvarot un nostiprināt to sadarbīgos centienus attīstīt aizsardzības spējas, lai atbalstītu Eiropas aizsardzības rūpniecību un reaģētu uz drošības problēmām. Šādi tiktu novērsta dublēšanās, uzlabota nodokļu maksātāju naudas efektīvāka izmantošana, uzlabota aizsardzības aprīkojuma sadarbība, samazināta sadrumstalotība un palielināta Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata konkurētspēja un inovācija.

- **Proporcionalitāte**

Ierosinātā politikas pieeja ir proporcionāla konstatēto problēmu apmēram un smagumam, t. i., pārrobežu sadarbības trūkums un nepieciešamība atbalstīt Eiropas rūpniecības konkurētspēju

un sadarbīgu pētniecību un izstrādi aizsardzības nozarē. Tā ievēro iespējamās Savienības intervences ierobežojumus saskaņā ar Līgumiem.

Iniciatīva attiecas tikai uz tiem mērķiem, kurus dalībvalstis nevar apmierinošā līmenī sasniegt saviem spēkiem un kuros Savienības līmeņa rīcība varētu sniegt labākus rezultātus. Ierosinātā īstenošanas mehānisms, ko realizēs Eiropas līmenī, mērķis būs ierobežot finansiālās un administratīvās izmaksas.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Lai izveidotu fondu, Komisija ierosina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu. Tas ir piemērotākais juridiskais instruments, jo vienīgi regula ar tieši piemērojamām tiesību normām var nodrošināt tādu vienādības pakāpi, kāda nepieciešama tādas Savienības finansējuma programmas izveidei un darbībai, kuras mērķis ir atbalstīt kādu rūpniecības nozari visā Eiropā.

3. RETROSPEKTĪVO IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Retrospektīvie izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Programmas, kas izveidotas ar spēkā esošo daudzgadu finanšu shēmu, ir bijušas spēkā tikai ierobežotu laiku, un tādēļ tās nepaver lielas iespējas mācīties no līdzšinējās pieredzes un ņemt to vērā, sagatavojot šo programmu.

2017. gada aprīlī tika sākta sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecībai, kuras kopējais budžets ir 90 miljoni eiro trīs gadu laikposmam. Ir gūti pirmie rezultāti, un 2018. gadā ir parakstīti pirmie dotāciju nolīgumi, bet neviens no projektiem vēl nav pabeigts.

2017. gada pieteikumu iesniedzēji aptver plašu ģeogrāfisko teritoriju, proti, 187 pieteikumus iesniedza subjekti no 25 ES dalībvalstīm un Norvēģijas, tostarp liels skaits atsevišķu pieteikumu iesniedzēju. Finansējumam atlasītie projekti ietver dalībniekus no 17 ES dalībvalstīm. Pieteikumu iesniedzēju veida ziņā ir aptverts privātais sektors, lielrūpniecība un sīkrūpniecība, MVU, publiskās iestādes un pētniecības centri un universitātes. 30 % pieteikumu iesniedzēju ir MVU, tas neietver sagatavošanas darbības aizsardzības pētniecībai ietvaros iesniegtos pieteikumus, jo tā nosaka stingrus noteikumus par MVU dalību. MVU līdzdalības rādītājs saglabājās arī finansēšanai izvēlētajos projektos, proti, 32 % dalībnieku bija MVU, kam tika piešķirti 14 % kopējā budžeta. Šie dati liecina, ka sagatavošanas darbības aizsardzības pētniecībai pirmā gada uzaicinājumiem iesniegt pieteikumus bija liela atsaucība un raisīja lielu interesi nozarē. No šīs lielās atsaucības var izdarīt sākotnējus secinājumus, ka uzmanība ir pievērsta svarīgiem aizsardzības jomas tematiem, kas rada nozares interesi.

Ierosinātās Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas regulas budžets 2019.–2020. gadam būs 500 miljoni euro. Likumdevēji 2018. gada 22. maijā panāca kompromisa vienošanos. Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmai vajadzētu sākt darboties 2019. gada 1. janvārī.

Panāktā kompromisa vienošanās apliecina likumdevēju politisko gribu ātri vienoties par budžetu un programmas izveidošanas un īstenošanas kārtību aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādes līdzfinansēšanai.

Šī likumdošanas iniciatīva paredz paplašināt abas pastāvošās iniciatīvas, ko paredz daudzgadu finanšu shēma 2014.–2020. gadam. Pamatojoties uz pieredzi ar sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu un pamatojoties uz novērtējumu par to, ciktāl abu šo programmu struktūra ir saskaņota, tiek ierosināts vienots integrēts fonds. Tas nodrošinās racionalizēšanas un vienkāršošanas iespējas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Lai ieinteresētajām personām būtu iespēja sniegt piezīmes, Komisija no 2018. gada 13. janvāra līdz 9. martam organizēja atklātu sabiedrisko apspriešanu (ASA) par Eiropas Aizsardzības fondu, kas bija daļa no plašākas apspriešanas par visām politikas jomām, kuras aptver ES budžets 2021.–2027. gadam. Ar ASA tīmekļa portāla starpniecību tika iesniegti vairāki nostājas dokumenti.

Tika sasniegtas dažādas ieinteresēto personu grupas, tostarp tās, kuras fonds ietekmē tieši, piemēram, rūpniecības un pētniecības iestādes, un tās, kurām ir viedoklis par šo jautājumu, bet kuras nav tiešie saņēmēji, piemēram, iedzīvotāji un nevalstiskās organizācijas (NVO). Daži no pēdējiem minētajiem kritizēja iniciatīvu no ētiskā viedokļa. Lai gan viņu bažas tika atbilstoši iekļautas priekšlikumā (piemēram, attiecībā uz ētiskiem aspektiem – nepieciešamība ievērot starptautiskas konvencijas), Komisija īsteno savas iniciatīvas tiesības, lai reaģētu uz ES iedzīvotāju un to politisko līderu aicinājumu atbalstīt ES aizsardzības nozari un nodrošināt lielāku drošību.

Tieši ietekmētās ieinteresētās personas atbalsta iniciatīvu. Tās izteicās par aspektiem, ko ir paredzēts finansēt, un sniedza ierosinājumus par fonda struktūru un finansēšanas kārtību. Galvenie aspekti ir turpmāk norādītie.

- **Būtu jākoncentrējas uz ilgtermiņa / vidēja termiņa pētniecības un izstrādes prioritātēm** (tehnoloģiskais izrāviens un revolucionārā inovācija), lai nodrošinātu nozares konkurētspēju ilgtermiņā un progresīvas spējas. Fonda prioritātes būtu jānosaka kopā ar dalībvalstīm gada/daudzgadu darba programmās.
- **Fonda struktūrai būtu jāatspoguļo** holistiska spēju virzīta pieeja, kas aptver visu tehnoloģijas ciklu un pamatojas uz vienotu regulu. Būtu iespējami ciešāk jāsaista sīki izstrādāta abu atzaru kārtība.
- Ieinteresētās personas vienprātīgi uzskata, ka noteikumi par **intelektuālā īpašuma tiesībām** (IĪT) ir jāpielāgo aizsardzībai. Pētniecības organizācijas aicināja aizsargāt visu projekta dalībnieku – nevis tikai lielo uzņēmumu – tiesības.
- Attiecībā uz finansējuma likmēm ieinteresētās personas bija vienprātīgas, ka tajās jāņem vērā nozares specifika. Pētniecības iestādes norādīja, ka pētniecībai ir vajadzīgas lielākas finansiālās iemaksas, proti, līdz pat 100 % apmērā, un ka ir jāsedz infrastruktūras izmaksas. Personību grupas ziņojumā par sagatavošanas darbību

aizsardzības pētniecībai (Personību grupas ziņojums)³ bija ieteikts, ka būtu jāsedz lielāka netiešo izmaksu procentuālā daļa,

- **Attiecībā uz finansiālā atbalsta veidiem** respondenti ierosināja apsvērt dalībvalstu līdzfinansējuma iespējas, piemēram, izmantojot publisko iepirkumu pirmskomercializācijas posmā un finansējuma apvienošanas darbības, ko pārvalda, izmantojot *InvestEU*, gadījumos, kad tiek netieši ietekmēti civiliedzīvotāji, vai gadījumos, kas saistīti ar testēšanas iekārtām.
- **Neatkarīgu ekspertu atzinums**

Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU komisāre sasauca grupu, kuras sastāvā bija 16 augsta līmeņa personas, kas aktīvi darbojas aizsardzības jomā (no rūpniecības nozares, pētniecības organizācijām, Eiropas un nacionālajiem parlamentiem un politikas institūtiem), lai īstermiņā un ilgākā termiņā uzklautu neatkarīgu ekspertu padomus par aizsardzības pētniecības politiku. Pēc regulārām sarunām un apspriedēm šī grupa 2016. gada janvārī publicēja ziņojumu “*European Defence Research — the case for an EU-funded R&T programme*”⁴ [Eiropas aizsardzības pētniecība — ES finansēta pētniecības un tehnoloģiju programma].

Minētā grupa palīdzēja veidot sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai, ko aizsāka 2017. gada aprīlī, un tā sniedza stratēģiskus padomus par mērķiem, uz kuriem tiek ties ilgākā termiņā Savienības finansētas ar aizsardzību saistītas pētniecības jomā.

- **Ietekmes novērtējums**

Atbilstoši Komisijas labāka regulējuma praksei šā priekšlikuma pamatā ir ietekmes novērtējums. Neatkarīgā Regulējuma kontroles padome 2018. gada 11. aprīlī izskatīja šo ietekmes novērtējuma ziņojumu un sniedza pozitīvu atzinumu. Padome ieteica precizēt iniciatīvas tiesisko pamatu un iespējamu pārklāšanos ar pētniecību, ko finansē ar citu konkrētu “Apvārsnis Eiropa” programmu, lai pielāgotu īstenošanas mehānismu aprakstu, nodrošinātu selektīvāku pieeju un labāk pamatotu ierosināto fonda tiešo pārvaldību. Ietekmes novērtējuma ziņojums tika grozīts saskaņā ar padomes ieteikumiem. Ietekmes novērtējuma 3.2.1. iedaļa tika pilnībā atjaunināta saskaņā ar pirmo ieteikumu. 2.4. iedaļas formulējumu uzlaboja, un tajā tagad attiecībā uz civilo lietojumu skaidri izklāstīts nodalījums starp Eiropas Aizsardzības fondu un konkrēto programmu “Apvārsnis Eiropa” īstenošanai. Lai labāk izskaidrotu nodalījumu un dažādu risinājumu stiprās un vājās puses, tika pielāgots 4.1. iedaļas un 4.2. iedaļā ietvertā risinājumu novērtējuma formulējums, paredzot iespēju vajadzības gadījumā īstenot dažus pasākumus, kas saistīti ar 3. risinājuma loģiku. Visbeidzot, 4.1.1. iedaļā ir ietverts īpašs formulējums, lai pamatotu tiešo pārvaldību.

Ietekmes novērtējuma ziņojumā ir izskaidrotas problēmas un to galvenie veicinošie faktori, kuru dēļ Komisija ierosināja šo iniciatīvu. Tie ir saistīti ar valstu aizsardzības budžetu un

³ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf.

⁴ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf.

nekoordinētu izdevumu samazināšanu, kas ir izraisījis neefektivitāti un līdz kritiskam līmenim samazinājis aizsardzības aprīkojuma pieejamību. Ziņojumā arī kā problemātisks tika konstatēts inovācijas trūkums aizsardzības jomā, kā arī tas, ka sadarbības līmeņa samazināšanās aizsardzības pētniecības un izstrādes jomā un investīcijās aprīkojumā traucē Savienības spējai attīstīt jaunas aizsardzības tehnoloģijas un sistēmas. Sadrumstalotais pieprasījums atspoguļojas neefektīvā piedāvājuma organizācijā, kas cita starpā izpaužas kā ievērojama dublēšanās, mazi ražošanas apjomi un rūpnieciskās piegādes ķēdes, kas balstītas galvenokārt uz nacionāla pamata. Viss minētais ierobežo aizsardzības aprīkojuma sadarbību, un tā dēļ netiek izmantoti apjomradīti ietaupījumi.

Kā norādīts ziņojumā, fonds palīdzēs izlabot pašreizējo situāciju, novirzot 13 miljardus euro sadarbīgai, uz aizsardzību vērstai pētniecībai un spēju attīstīšanai, tādējādi Savienībai kļūstot par vienu no lielākajiem investētājiem aizsardzības jomas pētniecībā ES un darbojoties kā katalizatoram, lai pārvirzītu individuālus izdevumus ES sadarbības attīstības projektiem ar kopējām tehniskajām prasībām, kas skar ES prioritātes.

Ziņojumā tika novērtēti trīs risinājumi, kas saistīti ar fonda struktūru un īstenošanas mehānismiem, kuri ļautu atrisināt problēmas optimālā veidā.

- 1. risinājums – saglabāt abas pašreizējās atsevišķās testēšanas programmas atbilstoši daudzgadu finanšu shēmai 2014.–2020. gadam, bet ar vairāk nekā sešreiz lielākiem izdevumiem.
- 2. risinājums – ieviest papildu elastīguma un vienkāršošanas pasākumus. Vienots fonds ļautu nodrošināt integrētas plānošanas iespēju gan attiecībā uz pētniecību, gan izstrādi, ar saskaņotiem dalības noteikumiem. 2. risinājumā ir ņemtas vērā ieinteresēto personu bažas, ka metodikā, ko piemēro pamatscenārijā, izmantotie netiešo izmaksu finansējuma līmeņi ir pārāk zemi. Būtu jāatzīst nozares specifika, tostarp atkarība no viena pircēja, un nozīmīgie ierobežojumi uz aizsardzību vērstu pētniecības un izstrādes rezultātu komerciālai izmantošanai. Ar 2. risinājumu paredz ieviest elastīgumu, kas ļauj optimizēt netiešo izmaksu segšanu. Kā arī tiktu ieviesti vienkāršošanas pasākumi, piemēram, dotācijas vienreizēju maksājumu veidā; un
- 3. risinājums – ieviest stingrākas prasības, t. i., pieeju, kas balstīta uz stimuliem un prēmijām, aizstāt ar preskriptīvāku pieeju, kuras mērķis ir proaktīvāk risināt apzinātās problēmas, lai ātrāk sasniegtu rezultātus. Šāda preskriptīva pieeja ir saistīta arī ar būtiskiem riskiem, jo īpaši attiecībā uz apguvi, kas var ierobežot fonda spēju sasniegt savus mērķus.

Pēc risinājumu salīdzināšanas ziņojumā ieteikts 2. risinājums, jo tas maksimāli palielina sinerģiju un ievieš vienkāršojumus un uz stimuliem balstītā pieeja ir mazāk riskanta nekā 3. risinājumā paredzētā preskriptīvā pieeja. 2. risinājums būtu labākais veids, kā nodrošināt to, ka fonds:

- veicina integrāciju un stiprina Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata konkurētspēju pasaulē;
- atbalsta aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādi Savienībā, darbodamies kā katalizators pētniecības un izstrādes sadarbības programmām galvenajās aizsardzības pamattehnoloģiju jomās; tam būtu jāveicina izrietošas sadarbīgas aizsardzības

investīciju programmas, kas apmierina dalībvalstu nākotnes spēju vajadzības un stiprina nākotnes spēju attīstību, ko panāk, palielinot sadarbību; un

- nodrošina ES pievienoto vērtību, ņemot vērā tā spēju (neaizstājot nacionālos centienus) koordinēt plašu ieinteresēto personu loku, sākot ar aizsardzības ministrijām (kā ekskluzīvajiem klientiem) un beidzot ar aizsardzības rūpniecības nozarēm (kā vienīgajiem aizsardzības ražojumu nodrošinātājiem), lai sasniegtu visiem izdevīgus rezultātus.

- **Vienkāršošana un elastīgums**

Integrēta pieeja. Eiropas Aizsardzības fonds, kas aptver gan pētniecības, gan izstrādes darbības, nodrošina integrētu, savstarpēji nostiprinošu atbalstu, izvairoties no riska, ka pētniecības rezultāti varētu tikt zaudēti, ja nav pastāvīga atbalsta tehnoloģijas turpmākai attīstīšanai un testēšanai. Tas nostiprinās ar Savienības finansējumu atbalstīto ražojumu un tehnoloģiju apguvi. Turklāt integrēts un elastīgāks fonds ļaus attiecīgā gadījumā piešķirt papildu atbalsta veidus, tostarp īstenojot iepirkumu pirmskomercializācijas posmā. Tas dos iespēju apzināt tirgus risinājumus, kas piedāvā finansiāli visizdevīgākos veidus Savienības aizsardzības pētniecības un izstrādes vajadzību apmierināšanai.

Pētniecības un izstrādes īpašā rakstura ievērošana aizsardzības nozarē. Eiropas Aizsardzības fonda izveidē un struktūrā ir ņemta vērā pieredze, kas gūta saistībā ar sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai un priekšlikumu regulai par Eiropas programmu aizsardzības rūpnieciskajai attīstībai, ieinteresēto personu atsauksmes un ietekmes novērtējuma konstatējumi, jo īpaši attiecībā uz tās nozares specifiku, kurā dalībvalstis un asociētās valstis, ņemot vērā pētniecības un izstrādes rezultātu izmantošanas ierobežojumus, parasti pilnībā finansē visas pētniecības un izstrādes izmaksas. Aizsardzības fonds nodrošina nepieciešamo elastīgumu labākai netiešo izmaksu segšanai, vienlaikus ieviešot pasākumus, ar kuriem nodrošina, lai nenotiktu zaudējumu pārmērīga kompensēšana.

Fonda darbības, ko īsteno izstrādes posmā, ir cieši saistītas ar dalībvalstu plānošanas un iegādes stratēģijām un procesiem, tostarp to finansiālajām iemaksām starptautiskos bruņojuma projektos. Tādēļ ir svarīgi, ka dalībvalstis saskaņā ar komitejas procedūras noteikumiem tiek iesaistītas lēmumu pieņemšanā par izstrādes tiesību piešķiršanu.

Finansējuma likmes prototipu izstrādei un darbībām nākamajos izstrādes cikla posmos būs zemākas nekā citām darbībām pirms prototipēšanas posma. Tādējādi tiks nodrošināti atbilstoši stimuli, lai atbalstītu sadarbīgu prototipu izstrādes projektu ieviešanu, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu finansējuma būtisko nozīmi šajā jomā.

Izstrādājot noteikumus par dalību Eiropas Aizsardzības fondā, tiks ņemta vērā aizsardzības nozares īpašais rakstus, konkrēti attiecībā uz stingro vajadzību nodrošināt informācijas drošību un darbību rezultātu pārvaldību u.t.t.

Īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, lai nodrošinātu mazu uzņēmumu pienācīgu dalību, palielinot finansējuma likmes, lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu pārrobežu dalību sadarbīgu projektos.

Uz rezultātiem balstītu rīku (vienreizēju maksājumu un vienotu dotāciju likmju) plaša izmantošana ļaus izvairīties no attiecināmo izmaksu *ex-post* uzskaites kontroles un iespējamās kontroles sarežģītības (drošības pārbaude). Jo īpaši gadījumos, kad Savienības finansējums papildina nelielu provizoriska budžeta daļu, ko dalībvalstis jau apstiprinājušas (atbalsts prototipu izstrādei), Savienības dotācija tiks piešķirta kā vienreizējs maksājums, ko maksā par nodevumiem, kuriem dalībvalstis piekritušas. Parasti Savienības ieguldījuma maksājumu jāveic saistībā ar nodevumiem. Tas atvieglos fonda pārvaldību, samazinās pārvaldības izmaksas un ierobežos kļūdu īpatsvaru.

Komisija īstenos Eiropas Aizsardzības fondu atbilstoši tiesas pārvaldības principam, lai tā īstenošana būtu maksimāli efektīva un rezultatīva. Eiropas Aizsardzības fonda īstenošanā tiks aktīvi iesaistītas dalībvalstis.

- **Pamattiesības**

Uzlabojot ES iedzīvotāju drošību, tiek aizsargātas viņu pamattiesības.

Finansētās darbības būs atbilstošas Savienības saistībām, ko uzliek starptautiski nolīgumi, un visus pieteikumus finansējuma piešķiršanai izvērtēs ētikas speciālisti.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais budžeta piešķirums 2021.–2027. gadam ir 13 000 000 000 EUR (pašreizējās cenās), no tiem:

- 4 100 000 000 EUR paredzēti pētniecības darbībām,
- 8 900 000 000 EUR paredzēti izstrādes darbībām.

Ietekme uz daudzgadu finanšu shēmu vajadzīgā budžeta un cilvēkresursu izteiksmē ir sīki izklāstīta priekšlikumam pievienotajā tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un pārraudzīšanas, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība**

Tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā ir norādīti Komisijas dienestiem vajadzīgie resursi fonda īstenošanai. Pēc izmaksu efektivitātes apstiprināšanas, izmantojot izmaksu un ieguvumu analīzi, fondu varētu pārvaldīt Komisijas izpildaģentūra.

Tiek ierosināta pārraudzības shēma, lai atbalstītu pārskatu sniegšanu par rezultātiem un to izvērtēšanu. Rezultāti būs pieejami pakāpeniski. Pārraudzības informācija būs saistīta ar:

- pirmajos gados – ievades rādītājiem (piemēram, projektu skaits un veids);
- plānošanas perioda vidū (atkarībā no projektu ilguma) – izvades rādītājiem;

- vēlākos fonda darbības gados – rezultātu rādītājiem (piemēram, turpmāks dalībvalstu organizēts iepirkums un patenti).

Novērtēšana tiks veikta saskaņā ar Iestāžu 2016. gada 13. aprīļa nolīguma⁵ 22. un 23. punktu, kurā trīs iestādes ir apstiprinājušas, ka spēkā esošo tiesību aktu un politikas novērtēšanai būtu jāveido pamats ietekmes novērtējumiem attiecībā uz turpmākās rīcības iespējām. Novērtējumos izvērtēs programmas ietekmi uz vietas, pamatojoties uz programmas rādītājiem/mērķiem un sīku analīzi par to, cik lielā mērā programmu var uzskatīt par būtisku, efektīvu un lietderīgu, vai tā rada pietiekamu ES pievienoto vērtību un vai tā ir saskanīga ar citām ES politikas jomām. Tajos tiks ietvertas gūtās mācības, identificējot jebkādas konstatētos trūkumus/problēmas, vai ikviena iespēja darbību vai to rezultātu turpmākai uzlabošanai, kā arī to maksimālai izmantošanai/ietekmei.

Tiklīdz būs pieejama pietiekama informācija un ne vēlāk kā četrus gadus pēc īstenošanas sākuma, tiks veikts fonda īstenošanas starpposma novērtējums, ko veiks līdztekus sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai un Eiropas programmu aizsardzības rūpnieciskajai attīstībai *ex-post* novērtējumiem.

Komisija veiks galīgo novērtējumu īstenošanas perioda beigās, kad būs pabeigta lielākā daļa projektu.

Klimata politikas integrēšana

Komisijas priekšlikumā attiecībā uz 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmu ir noteikts vērīgāks mērķis klimata jautājumu integrēšanai visās ES programmās, nosakot vispārēju mērķrādītāju, proti, 25 % ES izdevumu jāpalīdz sasniegt klimata politikas mērķus. Šī fonda ieguldījums šā vispārējā mērķa sasniegšanā tiks izsekots atbilstošā sadalījuma līmenī ar ES klimata marķieru sistēmas palīdzību, tostarp izmantojot precīzāku metodiku, ja tāda ir pieejama. Komisija katru gadu gada budžeta projekta kontekstā turpinās sniegt informāciju par saistību apropriācijām.

Lai atbalstītu Eiropas Aizsardzības fonda potenciāla pilnīgu izmantošanu klimata mērķu sasniegšanā, Komisija centīsies noteikt attiecīgās darbības visā fonda sagatavošanas, īstenošanas, pārskatīšanas un novērtēšanas procesā.

• Piemērošanas diena

Šajā priekšlikumā ir paredzēts, ka tas būs piemērojams no 2021. gada 1. janvāra.

⁵ Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu; OV L 123, 12.5.2016., 1.–14. lpp.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu, 182. panta 4. punktu, 183. pantu un 188. panta otro daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Eiropas Aizsardzības rīcības plānā, kas pieņemts 2016. gada 30. novembrī, Komisija pauda apņemšanos papildināt, līdzsvarot un nostiprināt dalībvalstu sadarbīgos centienus attīstīt aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās spējas, lai reaģētu uz drošības problēmām, kā arī sekmētu konkurētspējīgu, inovatīvu un efektīvu Eiropas aizsardzības rūpniecību. Tā jo īpaši ierosināja izveidot Eiropas Aizsardzības fondu ("fonds"), lai atbalstītu investīcijas kopīgā pētniecībā un aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju kopīgā izstrādē, tādējādi sekmējot sinerģiju un izmaksu lietderību, un lai veicinātu dalībvalstu aizsardzības aprīkojuma kopīgu iepirkumu un uzturēšanu. Fonds papildinātu valsts finansējumu, ko jau izmanto šim nolūkam, un tam būtu jāstimulē dalībvalstis sadarboties un investēt vairāk līdzekļu aizsardzībā. Fonds atbalstītu sadarbību visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju ciklā.
- (2) Fonds sniegtu ieguldījumu spēcīgas, konkurētspējīgas un inovatīvas aizsardzības rūpnieciskā un tehnoloģiskā pamata izveidē un būtu saskaņots ar Savienības iniciatīvām virzībā uz integrētāku Eiropas aizsardzības tirgu un jo īpaši ar abām direktīvām⁶ par iepirkumu un par ES sūtījumiem aizsardzības nozarē, kas pieņemtas 2009. gadā.
- (3) Ievērojot integrētu pieeju un lai palīdzētu uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovācijas spēju, būtu jāizveido Eiropas Aizsardzības fonds. Par fonda mērķi

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK, ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.

būtu jāizvirza Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspējas, inovācijas, efektivitātes un autonomijas palielināšana, tādējādi veicinot Savienības stratēģisko autonomiju, kas tiks panākts, atbalstot pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm un starp uzņēmumiem, pētniecības centriem, valsts pārvaldes iestādēm, starptautiskām organizācijām un universitātēm pētniecības posmā un aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādes posmā. Lai sasniegtu inovatīvākus risinājumus un atvērtu iekšējo tirgu, fondam būtu jāatbalsta aizsardzības jomas mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un vidējas kapitalizācijas sabiedrību pārrobežu dalība.

- (4) Pētniecības posms ir svarīgs elements, jo tas ietekmē Eiropas rūpniecības spēju un autonomiju izstrādāt ražojumus un dalībvalstu kā aizsardzības galalietotāju neatkarību. Pētniecības posms, kas saistīts ar aizsardzības spēju attīstību, var ietvert būtiskus riskus, jo īpaši saistībā ar tehnoloģiju brieduma un attīstības izrāviena zemo līmeni. Izstrādes posms, kas seko pētniecības un tehnoloģiju posmam, ir arī saistīts ar būtiskiem riskiem un izmaksām, kas kavē pētījumu rezultātu turpmāku izmantošanu un nelabvēlīgi ietekmē Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovāciju.
- (5) Fondam nebūtu jāatbalsta pētījumi, kas ir tikai fundamentāli un kas būtu jāatbalsta ar citām shēmām, tomēr tas var atbalstīt uz aizsardzību vērstus fundamentālos pētījumus, kas varētu radīt pamatu atzītu vai paredzamu problēmu risinājumam vai iespējām.
- (6) Fonds varētu atbalstīt darbības, kas saistītas gan ar jauniem ražojumiem un tehnoloģijām, gan ar esošo ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu, ja vien uz uzlabošanas darbībai vajadzīgās esošās informācijas izmantošanu neattiecas neasociēto trešo valstu vai neasociēto trešo valstu subjektu noteikti ierobežojumi. Kad tiesību subjekti piesakās Savienības finansējuma saņemšanai, būtu jāprasa, lai tie sniedz attiecīgu informāciju, kas ļauj pārliedzināties par ierobežojumu neesību. Ja šādas informācijas nav, Savienības finansējumu nedrīkstētu piešķirt.
- (7) Lai nodrošinātu, ka šīs regulas īstenošanā tiek ievērotas Savienības un tās dalībvalstu starptautiskās saistības, par darbībām saistībā ar ražojumiem un tehnoloģijām, kuru izmantošana, izstrāde vai ražošana ir aizliegta starptautiskajās tiesībās, finansējums saskaņā ar programmu nebūtu jāsaņem. Šajā sakarā no starptautisko tiesību norisēm vajadzētu būt atkarīgai arī tādu darbību atbilstībai, kas saistītas ar jauniem aizsardzības ražojumiem vai tehnoloģijām, piemēram, tādiem, kuri ir speciāli projektēti, lai veiktu nāvējošus uzbrukumus, un kuri nav pakļauti cilvēka kontrolei attiecībā uz lēmumiem par uzbrukuma sākšanu.
- (8) Grūtības vienoties par nostiprinātām aizsardzības spēju prasībām un kopīgām tehniskajām specifikācijām vai standartiem kavē pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm un starp tiesību subjektiem, kas nodibināti dažādās dalībvalstīs. Šādu prasību, specifikāciju un standartu neesība ir izraisījusi aizsardzības nozares sadrumstalotības palielināšanos, tehniskus sarežģījumus, kavējumus un pārmērīgas izmaksas, kā arī sadarbības samazināšanos. Vienošanās par kopīgām tehniskajām specifikācijām būtu jāparedz kā priekšnosacījums attiecībā uz darbībām, kuras saistītas ar augstāku tehnoloģiskās gatavības līmeni. Fonda atbalsts būtu jāsaņem arī par dalībvalstu pasākumiem, kuru rezultātā tiek noteiktas kopējas aizsardzības spēju prasības un kuri atbalsta pētījumus, kā arī par darbībām, kuru mērķis ir atbalstīt tehnisko specifikāciju vai standartu kopējas definīcijas izstrādi.
- (9) Tā kā fonda mērķis ir atbalstīt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovāciju, līdzsvarojot un papildinot sadarbīgus aizsardzības pētniecības un tehnoloģiju pasākumus un samazinot riskus sadarbības projektu izstrādes posmā, vajadzētu būt tiesībām saņemt fonda atbalstu par darbībām, kas saistītas ar aizsardzības ražojuma vai tehnoloģijas pētniecību un izstrādi. Tas attieksies arī uz esošu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu, kā arī to sadarbību.
- (10) Tā kā fonda mērķis ir jo īpaši uzlabot sadarbību starp tiesību subjektiem un dalībvalstīm visā Eiropā, darbība būtu jāuzskata par atbilstīgu finansējuma saņemšanai tikai tad, ja tā tiek

īstenota, sadarbojoties vismaz trīs tiesību subjektiem, kas nodibināti vismaz trīs dažādās dalībvalstīs un/vai asociētajās valstīs. Vismaz trīs no šiem atbilstīgajiem tiesīgajiem tiesību subjektiem, kas veic uzņēmējdarbību vismaz divās dažādās dalībvalstīs un/vai asociētajās valstīs, nedrīkstētu tieši vai netieši faktiski kontrolēt viens un tas pats subjekts, kā arī tie nedrīkstētu kontrolēt cits citu. Lai veicinātu dalībvalstu sadarbību, fonds var atbalstīt kopīgu iepirkumu pirmskomercializācijas posmā.

- (11) Atbilstoši [atsauce pēc vajadzības jāatjaunina atbilstoši jaunam lēmumam par AZT: Padomes Lēmuma 2013/755/ES⁷ 94. pants] subjekti no aizjūras zemēm un teritorijām (AZT) ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar fonda noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstij, ar kuru attiecīgā AZT ir saistīta.
- (12) Tā kā fonda mērķis ir palielināt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, efektivitāti un autonomiju, principā tiesīgiem saņemt finansējumu vajadzētu būt tikai subjektiem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā vai asociētajās valstīs un ko nekontrolē neasociētās trešās valstis vai neasociēto trešo valstu subjekti. Turklāt, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības būtisko interešu aizsardzību, infrastruktūra, objekti, aktīvi un resursi, ko saņēmēji un to apakšuzņēmēji izmanto fonda atbalstītajās darbībās, nedrīkstētu atrasties neasociēto trešo valstu teritorijā.
- (13) Konkrētos apstākļos, ja tas ir nepieciešams darbības mērķu sasniegšanai, vajadzētu būt iespējai atkāpties no principa, ka saņēmējus un to apakšuzņēmējus nedrīkst kontrolēt neasociētās trešās valstis vai neasociēto trešo valstu subjekti. Šajā ziņā tiesību subjekti, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā un ko kontrolē neasociētā trešā valsts vai neasociētās trešās valsts subjekts, var būt tiesīgi saņemt finansējumu, ja ir izpildīti būtiski un stingri nosacījumi, kas attiecas uz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm. Šādu subjektu dalība nedrīkstētu būt pretrunā fonda mērķiem. Pieteikuma iesniedzējiem būtu jāsniedz visa būtiskā informācija par infrastruktūru, objektiem, aktīviem un resursiem, ko plānots izmantot attiecīgajā darbībā.
- (14) Ja konsorcijs vēlas piedalīties attiecināmā darbībā un ja Savienības finansiālā palīdzība tiks sniegta dotācijas veidā, konsorcijam būtu jāieceļ viens no saviem locekļiem par koordinatoru, kurš būs galvenais kontaktpunkts.
- (15) Ja fonda atbalstītu izstrādes darbību pārvalda dalībvalstu vai asociēto valstu iecelts projekta vadītājs, Komisijai būtu jāinformē projekta vadītājs pirms maksājuma veikšanas saņēmējam, lai projekta vadītājs varētu nodrošināt, ka saņēmēji ievēro termiņus. Konkrētos apstākļos projekta vadītājs varētu izklāstīt Komisijai savus novērojumus par darbības norisi, lai Komisija varētu pārbaudīt, vai ir izpildīti nosacījumi, lai varētu veikt maksājumu.
- (16) Lai nodrošinātu, ka finansētās darbības ir finansiāli dzīvotspējīgas, ir nepieciešams, lai finansējuma saņēmēji apliecinātu, darbības izmaksas, ko nesedz no Savienības finansējuma līdzekļiem, tiek segtas no citiem finansējuma līdzekļiem.
- (17) Dalībvalstu rīcībā vajadzētu būt dažādu veidu finanšu mehānismiem aizsardzības spēju kopīgai attīstīšanai un iegādei. Komisijas izstrādātajai finanšu rīkkopai būtu nodrošina dažādi varianti, ko dalībvalstis var izmantot, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar sadarbīgas izstrādes un

⁷ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

iepirkuma finansēšanu. Šādu finanšu mehānismu izmantošana varētu sekmēt sadarbīgu aizsardzības projektu uzsākšanu un palielināt aizsardzības izdevumu lietderīgumu, tostarp arī attiecībā uz projektiem, kas tiek atbalstīti atbilstoši Eiropas Aizsardzības fondam.

- (18) Ņemot vērā aizsardzības rūpniecības — kurā pieprasījumu veido gandrīz vienīgi dalībvalstis un asociētās valstis, kas arī kontrolē visu ar aizsardzību saistīto ražojumu un tehnoloģiju iegādi, tostarp eksportu — specifiku, aizsardzības nozares darbība ir unikāla un nenotiek atbilstoši tradicionālajiem noteikumiem un darījumdarbības modeļiem, kas nosaka kārtību tradicionālākos tirgos. Tāpēc rūpniecības nozare nevar uzņemties apjomīgus pašfinansētus pētniecības un izstrādes projektus, un dalībvalstis un asociētās valstis parasti pilnībā finansē visas pētniecības un izstrādes izmaksas. Lai sasniegtu fonda mērķus, proti, stimulētu sadarbību starp uzņēmumiem no dažādām dalībvalstīm un asociētajām valstīm, un ņemot vērā aizsardzības nozares specifiku, to darbību gadījumā, kuras notiek pirms prototipu izstrādes posma, būtu jāsedz līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (19) Prototipu izstrādes posms ir svarīgs posms, kurā dalībvalstis vai asociētās valstis parasti lemj par to konsolidētajām investīcijām un sāk savu nākotnes aizsardzības ražojumu vai tehnoloģiju iegādes procesu. Šā iemesla dēļ šajā konkrētajā posmā dalībvalstis un asociētās valstis vienojas par nepieciešamajām saistībām, tostarp par projekta izmaksu dalīšanu un īpašumtiesībām. Lai nodrošinātu to saistību ticamību, Savienības finansiālā palīdzība, ko sniedz atbilstoši fondam, parasti nedrīkstētu pārsniegt 20 % no attiecināmajām izmaksām.
- (20) Attiecībā uz darbībām, ko veic pēc prototipu izstrādes posma, būtu jāparedz finansējums līdz 80 % apmērā. Šīs darbības, kas ir laika ziņā tuvākas ražojumu un tehnoloģiju izstrādes pabeigšanai, joprojām var būt saistītas ar ievērojamām izmaksām.
- (21) Ieinteresētajām personām aizsardzības nozarē rodas īpašas netiešas izmaksas, piemēram, izmaksas saistībā ar drošību. Turklāt ieinteresētās personas darbojas specifiskā tirgū, kurā, ja nav pieprasījuma no pircējiem, nevar atgūt pētniecības un izstrādes izmaksas, kā tas ir civilajā sektorā. Tāpēc ir pamatoti paredzēt vienotu 25 % likmi, kā arī iespēju katrā konkrētā projektā prasīt, lai tiek segtas netiešās izmaksas, kas aprēķinātas saskaņā ar finansējuma saņēmēju parasto grāmatvedības praksi, ja šādu praksi atzīst to valsts iestādes atbilstoši salīdzināmām valsts finansējuma shēmām, kuras paziņotas Komisijai. Atbildīgajam kredītīrītotojam savs lēmums atzīt netiešās attiecināmās izmaksas, kas pārsniedz vienoto 25 % likmi, būtu jāpamato darba programmā vai uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus.
- (22) Lai nodrošinātu, ka finansētās darbības veicinās Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un efektivitāti, ir svarīgi, lai dalībvalstis jau būtu apņēmušās kopīgi iegādāt gatavo ražojumu vai izmantot tehnoloģiju, proti, organizējot kopīgu pārrobežu iepirkumu, ja dalībvalstis kopīgi organizē savas iepirkuma procedūras, jo īpaši izmantojot centralizētu iepirkumu struktūru.
- (23) Inovācijai un tehnoloģiju izstrādei Savienības aizsardzības rūpniecībā būtu jānotiek Savienības drošības un aizsardzības interesēm atbilstošā veidā. Attiecīgi darbības ieguldījums minēto interešu nodrošināšanā un to aizsardzības pētniecības un spēju prioritāšu īstenošanā, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās, būtu jāizmanto kā finansējuma piešķiršanas kritērijs. Savienībā kopīgās aizsardzības pētniecības un spēju nepietiekamību norāda kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) ietvaros, proti, Vispārējā stratēģiskajā pētniecības programmā un Spēju attīstības plānā. Lai sasniegtu ES līmeņa mērķus drošības un aizsardzības jomā, attiecīgu prioritāšu īstenošana, apzinot un ierosinot sadarbības uzlabošanas iespējas, tiks atbalstīta ar citiem Savienības procesiem, piemēram, koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību un pastāvīgo strukturēto sadarbību. Attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī reģionālās un starptautiskās prioritātes, tostarp Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kontekstā, ja tās atbilst Savienības prioritātēm un netraucē dalībvalsts vai asociētās valsts dalībai, vienlaikus arī ņemot vērā, ka būtu jānovērš lieka dublēšanās.

- (24) Attiecināmajām darbībām, kas izstrādātas saistībā ar pastāvīgo strukturēto sadarbību (*PESCO*) Savienības iestāžu sistēmā, būtu pastāvīgi jānodrošina uzlabota sadarbība starp tiesību subjektiem dažādās dalībvalstīs un tādējādi tieši jāveicina fonda mērķu sasniegšana. Šādiem projektiem to atlasīšanas gadījumā vajadzētu būt tiesīgiem pretendēt uz paaugstinātu finansējuma likmi.
- (25) Lai novērstu lieku dublēšanos un nodrošinātu civilās pētniecības un aizsardzības pētniecības savstarpēju papildināmību, Komisija ņems vērā citus pasākumus, ko finansē atbilstoši pamatprogrammai “Apvārsnis Eiropa”.
- (26) Kiberdrošības un kiberaizsardzības nodrošināšana kļūst par arvien svarīgāku uzdevumu, un Komisija un Augstais pārstāvis atzina vajadzību izveidot sinerģiju starp kiberaizsardzības darbībām, uz kurām attiecas fonda darbības joma, un Savienības iniciatīvām kiberdrošības jomā, piemēram, tām, par kurām paziņots Kopīgajā paziņojumā par kiberdrošību. Jo īpaši Eiropas Kiberdrošības rūpniecisko, tehnoloģisko un pētniecisko kompetenču centru, ko plānots izveidot, būtu jāattiecas uz sinerģiju starp kiberdrošības civilo un aizsardzības dimensiju. Tas varētu aktīvi atbalstīt dalībvalstis un citus attiecīgus dalībniekus, sniedzot padomus, daloties zināšanās un veicinot sadarbību attiecībā uz projektiem un darbībām, kā arī, ja to prasa dalībvalstis, darbojoties kā projekta vadītājs attiecībā uz Eiropas Aizsardzības fondu.
- (27) Būtu jānodrošina integrēta pieeja, apvienojot pasākumus, ko aptver Komisijas uzsāktā sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecībai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 2018/[..] (Finanšu regula) [58. panta 2. punkta b) apakšpunkta] nozīmē un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma, kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. [..], lai saskaņotu dalības nosacījumus, radītu saskaņotāku instrumentu kopumu, palielinātu inovatīvo, sadarbīgo un ekonomisko ietekmi, vienlaikus novēršot lieku dublēšanos un sadrumstalotību. Īstenojot šo integrēto pieeju, fonds arī veicinātu aizsardzības pētniecības rezultātu labāku izmantošanu, novēršot plaisu starp pētniecību un izstrādi, ņemot vērā aizsardzības nozares specifiku, kā arī veicinot visu veidu inovāciju, tostarp revolucionāro inovāciju, kurā būtu jāsamierinās ar iespējamu neveiksmi.
- (28) Šā fonda politikas mērķi tiks ņemti vērā arī finanšu instrumentos un budžeta garantijās saskaņā ar *InvestEU* fonda politisko(-ajām) jomu(-ām) [..].
- (29) Finansiālais atbalsts samērīgā veidā būtu jāizmanto tam, lai novērstu tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas, un ar darbībām nevajadzētu divkāršot vai izspiest privātu finansējumu vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Darbībām vajadzētu būt ar nepārprotamu Eiropas pievienoto vērtību.
- (30) Finansēšanas veidi un īstenošanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un paredzamo neatbilstības risku. Šajā sakarā būtu nepieciešams apsvērt izmantot vienreizējus maksājumus, vienotas likmes un vienības izmaksas, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas [125. panta 1. punktā] .
- (31) Komisijai būtu jāizstrādā gada vai daudzgadu darba programmas atbilstoši fonda mērķiem. Darba programmas izveidošanā Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no dalībvalstu komitejas. Lai varētu izmantot Eiropas Aizsardzības aģentūras īpašās zināšanas aizsardzības jomā, komitejā tai tiks piešķirts novērotāja statuss. Ņemot vērā aizsardzības jomas specifiku, arī Eiropas Ārējās darbības dienestam būtu jāpalīdz dalībvalstu komitejai.
- (32) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras attiecībā uz darba programmu pieņemšanu un finansējuma piešķiršanu atlasītām izstrādes darbībām. Jo īpaši izstrādes darbību īstenošanā būtu jāņem vērā aizsardzības nozares specifika, proti, dalībvalstu un/vai asociēto valstu atbildība par plānošanas un iegādes

procesu. Minētās īstenošanas pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulu (ES) [Nr. 182/2011]⁸.

- (33) Lai atbalstītu atvērtu iekšējo tirgu, būtu arī jāveicina pārrobežu MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību kā konsorcijs dalībnieku vai kā apakšuzņēmēju dalība.
- (34) Komisijai būtu jācenšas uzturēt dialogu ar dalībvalstīm un rūpniecības nozari, lai nodrošinātu fonda panākumus.
- (35) Ar šo regulu nosaka finansējumu Eiropas Aizsardzības fondam, kas ikgadējās budžeta procedūras laikā ir Eiropas Parlamenta un Padomes galvenā atsaucē summa tādā nozīmē, kā noteikts Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas [jaunais iestāžu nolīgums] par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību⁹.
- (36) Ja vien nav norādīts citādi, fondam piemēro Finanšu regulu. Šajā regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, finansiālo palīdzību, finanšu instrumentiem un budžeta garantijām.
- (37) Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, ko pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 322. pantu. Šie noteikumi ir paredzēti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei, izmantojot dotācijas, iepirkumu, godalgas, netiešu izpildi, un paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, attiecas arī uz Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs, jo tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums pareizai finanšu pārvaldībai un efektīvam ES finansējumam.
- (38) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013¹⁰, Padomes Regulu (Euratom, EK) Nr. 2988/95¹¹, Padomes Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96¹² un Padomes Regulu (ES) 2017/1939¹³ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pārkāpumu un krāpšanas gadījumu novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un — vajadzības gadījumā — administratīvus un finansiālus sodus. Konkrētāk, saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 un Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96 Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) var veikt administratīvu izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana,

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

⁹ *Atsaucē, kas jāatjaunina*: OV C 373, 20.12.2013., 1. lpp. *Līgums ir pieejams vietnē* [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220\(01\)&from=LV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220(01)&from=LV)

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

¹¹ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

¹² Padomes 1996. gada 11. novembra Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienas finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.96, 2. lpp.).

¹³ Padomes 2017. gada 12. oktobra Regula (ES) 2017/1939, ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par krāpšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371¹⁴. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, *EPPO* un Eiropas Revīzijas palātai (*ECA*) nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

- (39) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties sadarbības ietvaros, kas izveidota saskaņā ar EEZ līgumu, kurš paredz programmu īstenošanu, pieņemot lēmumu saskaņā ar minēto līgumu. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, lai atbildīgajam kredītrīkotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kā arī Eiropas Revīzijas palātai piešķirtu vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu pilnīgi īstenot savu attiecīgo kompetenci.
- (40) Saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punktu šo regulu ir nepieciešams izvērtēt, pamatojoties uz informāciju, kas ievākta, izpildot noteiktas pārraudzības prasības, vienlaikus neradot pārmērīgu regulējumu un administratīvo slogu, jo īpaši dalībvalstīm. Attiecīgā gadījumā šīs prasības var ietvert izmēramus rādītājus kā pamatu regulas ietekmes uz vietas izvērtēšanai. Ne vēlāk kā pēc četriem gadiem kopš fonda īstenošanas sākuma Komisijai būtu jāveic starpposma izvērtējums fonda īstenošanas laikposma beigās jāveic galīgais ziņojums, kurā izvērtē finansiālās darbības finansiālās īstenošanas rezultātu un — ciktāl ir iespējams uz konkrēto brīdi — rezultātu un ietekmes izteiksmē. Minētajā ziņojumā būtu arī jāanalizē MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību pārrobežu dalība fonda atbalstītajos projektos, kā arī MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību dalība globālajā vērtības veidošanas ķēdē. Komisija var arī ierosināt grozījumus šajā regulā, lai reaģētu uz iespējamām norisēm fonda īstenošanas laikā.
- (41) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstīgi Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šis fonds palīdzēs Savienības politikā integrēt rīcību klimata jomā un sasniegt vispārēju mērķi, proti, 25 % no ES budžeta izdevumiem izmantot klimata mērķu sasniegšanas veicināšanai. Fonda sagatavošanā un īstenošanā tiks apzinātas attiecīgās darbības, un tās tiks atkārtoti izvērtētas tā starpposma izvērtējumā.
- (42) Tā kā fonds atbalsta tikai aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju pētniecības un izstrādes posmus, Savienībai principā nevajadzētu būt īpašumtiesībām vai intelektuālā īpašuma tiesībām (IĪT) uz ražojumiem vai tehnoloģijām, kas izriet no finansētajām darbībām, ja vien Savienības palīdzība netiek sniegta ar iepirkuma starpniecību. Tomēr attiecībā uz pētniecības darbībām ieinteresētajām dalībvalstīm un asociētajām valstīm vajadzētu būt iespējai izmantot finansēto darbību rezultātus un piedalīties turpmākā sadarbīgā izstrādē, un tāpēc būtu jāpieļauj atkāpes no minētā principa.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (43) Savienības finansiālais atbalsts nedrīkstētu ietekmēt ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumus Savienībā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/43/EK¹⁵, kā arī ražojumu, aprīkojuma vai tehnoloģiju eksportu.
- (44) Sensitīvas pamatinformācijas izmantošana vai nepilnvarotu personu piekļuve sensitīviem rezultātiem, kas radīti pētniecības projektos, var nelabvēlīgi ietekmēt Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu intereses. Tādējādi konfidencialu datu un klasificētas informācijas apstrāde būtu jāreglamentē ar visiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, tostarp iestāžu iekšējiem noteikumiem, piemēram, Komisijas Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444¹⁶.
- (45) Lai varētu papildināt vai grozīt ietekmes ceļa rādītājus, ja to uzskata par nepieciešamu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (46) Komisijai būtu jāpārvalda fonds, pienācīgi ņemot vērā konfidencialitātes un drošības prasības, jo īpaši klasificētu informāciju un sensitīvu informāciju,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK (2009. gada 6. maijs), ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem (OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp.).

¹⁶ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

I SADAĻA KOPĪGI NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI ATTIECĪBĀ UZ PĒTNIECĪBU UN IZSTRĀDI

I NODAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants *Priekšmets*

Ar šo regulu izveido Eiropas Aizsardzības fondu ("fonds").

Regulā ir izklāstīti fonda mērķi, budžets laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma forma un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi.

2. pants *Definīcijas*

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) "**finansējuma apvienošanas darbības**" ir ES budžeta atbalstītas darbības, tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā minētā finansējuma apvienošanas mehānisma ietvaros, kuras apvieno neatmaksājamā atbalsta formas un/vai finanšu instrumentus no ES budžeta ar atmaksājama atbalsta formām no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, kā arī komerciālām finanšu iestādēm un investētājiem;
- (2) "**kontrole**" ir spēja tieši vai netieši izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu ar viena vai vairāku tiesību subjekta starpniecību;
- (3) "**izstrādes darbība**" ir jebkura darbība, kas ietver galvenokārt uz aizsardzību vērstus pasākumus izstrādes posmā, aptverot jaunus ražojumus un tehnoloģijas vai esošo ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu, izņemot ieroču ražošanu un izmantošanu;
- (4) "**revolucionāra tehnoloģija aizsardzībai**" ir tehnoloģija, kuras izmantošana var radikāli mainīt aizsardzības lietu koncepcijas un virzību;
- (5) "**pārvaldības izpildstrukturās**" ir jebkura struktūra vai struktūras, kas ieceltas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un ir pilnvarotas noteikt tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo darbības virzienu un uzrauga un pārrauga pārvaldības lēmumu pieņemšanu;
- (6) "**tiesību subjekts**" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kura izveidota saskaņā ar valsts, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kura minētajos aktos par tādu ir atzīta, un kurai ir juridiskās personas statuss, un kura, rīkodamās savā vārdā, var īstenot tiesības, un kurai var būt saistoši pienākumi, vai jebkurš subjekts bez juridiskas personas statusa saskaņā ar Finanšu regulas [197. panta 2. punkta c) apakšpunktu];

- (7) “**vidējas kapitalizācijas sabiedrība**” ir uzņēmums, kas nav mikrouzņēmums, mazs vai vidējs uzņēmums (MVU), kā definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK¹⁷, un kurā ir nodarbināti līdz 3000 darbinieku, ja darbinieku skaitu aprēķina saskaņā ar minētā ieteikuma pielikuma I sadaļas 3., 4., 5. un 6. pantu;
- (8) “**iepirkums pirmskomercializācijas posmā**” ir tādu pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums, kuri ietver riska un ieguvumu dalīšanu atbilstoši tirgus nosacījumiem, konkurētspējīgu attīstību pa posmiem, ja pētniecības un izstrādes pakalpojumu iepirkums ir skaidri nošķirts no gatavo izstrādājumu izmantošanas komerciālos apjomos;
- (9) “**projekta vadītājs**” ir jebkura līgumslēdzēja iestāde, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī vai asociētājā valstī un ko izveidojusi dalībvalsts vai asociētā valsts, vai dalībvalstu un/vai asociēto valstu grupa, lai pastāvīgi vai uz *ad-hoc* pamata pārvaldītu daudznacionālus projektus bruņojuma jomā;
- (10) “**saņēmējs**” ir jebkurš tiesību subjekts, kurš saņem finansējumu atbilstoši šim fondam;
- (11) “**izstrādes darbība**” ir jebkura darbība, kas ietver izstrādes pasākumus, kuri vērsti vienīgi uz lietojumiem aizsardzības jomā;
- (12) “**rezultāti**” ir darbības jebkuras materiālās vai nemateriālās sekas, piemēram, dati, zinātība vai informācija neatkarīgi no to veida vai rakstura un no tā, vai tos var aizsargāt vai nevar, kā arī visas ar to saistītās tiesības, tostarp intelektuālā īpašuma tiesības;
- (13) “**īpašais ziņojums**” ir konkrēts pētniecības darbības nodevums, kurā apkopoti tās rezultāti, sniegta plaša informācija par pamatprincipiem, mērķiem, faktiskajiem iznākumiem, pamatiezīmēm, veiktajiem testiem, iespējamiem ieguvumiem, iespējamiem lietojumiem aizsardzības jomā un paredzamo pētniecības izmantošanas virzienu;
- (14) “**sistēmas prototips**” ir ražojuma vai tehnoloģijas modelis, kas var demonstrēt veikspēju ekspluatācijas vidē;
- (15) “**trešā valsts**” ir valsts, kas nav Savienības locekle;
- (16) “**neasociētā trešā valsts**” ir trešā valsts, kas nav asociētā valsts saskaņā ar 5. pantu;
- (17) “**neasociētās trešās valsts subjekts**” ir tiesību subjekts, kurš veic uzņēmējdarbību neasociētā trešā valstī vai kura pārvaldības izpildstrukturā atrodas neasociētā trešā valstī.

3. pants *Fonda mērķi*

1. Fonda vispārīgais mērķis ir sekmēt Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, efektivitāti un inovācijas spēju, atbalstot sadarbīgas darbības un pārrobežu sadarbību starp tiesību subjektiem visā Savienībā, tostarp MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrībām, kā arī sekmējot inovācijas, pētniecības un tehnoloģiju attīstības rūpnieciskā potenciāla labāku izmantošanu katrā rūpniecības cikla posmā, tādējādi veicinot Savienības stratēģisko autonomiju. Fondam arī būtu jāveicina Savienības rīcības brīvība un autonomija, jo īpaši tehnoloģiju un rūpniecības jomā.

¹⁷ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

2. Fonda konkrētie mērķi ir šādi:
- (a) atbalstīt sadarbīgus pētniecības projektus, kas varētu būtiski uzlabot veikspēju nākotnē un ir vērsti uz to, lai maksimāli palielinātu inovāciju un ieviestu jaunus aizsardzības ražojumus un tehnoloģijas, tostarp revolucionāras;
 - (b) atbalstīt sadarbīgus aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādes projektus atbilstoši aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām kopīgi vienojušās dalībvalstis kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros, tādējādi veicinot aizsardzības izdevumu lietderīgāku izmantošanu Savienībā, palielinot apjomradītus ietaupījumus, mazinot liekas dublēšanās risku un kopumā mazinot aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju sadrumstalotību visā Savienībā. Galu galā fonds palielinās dalībvalstu spēju savietojamību.

4. pants

Budžets

1. Eiropas Aizsardzības fonda īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam ir 13 000 000 000 EUR pašreizējās cenās.
2. Orientējošais 1. punktā minētās summas sadalījums ir šāds:
 - (a) līdz 4 100 000 000 EUR pētniecības darbībām;
 - (b) līdz 8 900 000 000 EUR izstrādes darbībām.
3. Šā panta 1. punktā minēto summu var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga fonda īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, pārraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas pasākumiem, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām.
4. Līdz 5 % no 1. punktā minētā finansējuma atvēl, lai atbalstītu revolucionāras tehnoloģijas aizsardzībai.
5. Pēc dalībvalstu pieprasījuma resursus, kas tām piešķirti dalītas pārvaldības ietvaros, var pārnest uz fondu. Komisija apgūst minētos resursus tieši, saskaņā ar Finanšu regulas [62. panta 1. punkta a) apakšpunktu]. Ja iespējams, minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

5. pants

Asociētās valstis

Fondā var piedalīties Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, saskaņā ar nosacījumiem, kuri noteikti EEZ nolīgumā.

6. pants

Atbalsts revolucionārām tehnoloģijām aizsardzībai

1. Komisija piešķir finansējumu, rīkojot atklātas un sabiedriskas apspriešanas par darba programmās noteiktajām intervences jomām.
2. Komisija katrā atsevišķā gadījumā var noteikt visatbilstošāko finansējuma veidu, lai finansētu inovatīvus risinājumus.

7. pants
Ētika

1. Darbības, ko veic atbilstoši fondam, atbilst ētikas principiem un attiecīgiem valsts, Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem.
2. Priekšlikumus sistemātiski pārbauda, lai apzinātu darbības, kas rada sarežģītus vai būtiskus ētikas jautājumus, un tos iesniedz ētikas novērtējumam. Ētikas pārbaudes un novērtējumus veic Komisija ar aizsardzības ētikas ekspertu atbalstu. Ciktāl iespējams, Komisija nodrošina ētikas procedūru pārredzamību.
3. Subjekti, kuri piedalās darbībā, pirms attiecīgo pasākumu sākšanas saņem visus apstiprinājumus vai citus obligātos dokumentus no attiecīgajām valsts, vietējām ētikas komitejām vai citām struktūrām, piemēram, datu aizsardzības iestādēm. Minētos dokumentus glabā lietā un iesniedz Komisijai.
4. Attiecīgā gadījumā Komisija veic ētikas pārbaudes darbības īstenošanas laikā. Nopietnos vai sarežģītus ētikas jautājumus Komisija pārbaudes veic ar aizsardzības ētikas ekspertu atbalstu.
5. Darbības, kas ir nepieņemamas no ētikas viedokļa, var noraidīt vai izbeigt jebkurā laikā.

II NODAĻA **FINANŠU NOTEIKUMI**

8. pants
ES finansējuma apgūšana un forma

1. Fondu īsteno atbilstoši tiešas pārvaldības principam saskaņā ar Finanšu regulu.
2. Fonda sniegtais finansējums var būt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā formā, proti, dotācijas, godalgas un iepirkums. Tajā var būt paredzēts arī finansējums finanšu instrumentu formā finansējuma apvienošanas darbības ietvaros.

9. pants
Kumulatīvs, papildinošs un kombinēts finansējums

1. Par darbību, kurai piešķirts finansējums no citas Savienības programmas, var saņemt finansējumu arī atbilstoši fondam, ar nosacījumu, ka finansējums neattiecas uz tām pašām izmaksām. Katras finansējumu piešķirušās Savienības programmas/fonda noteikumus piemēro tās/tā attiecīgajam finansējumam darbībai. Kumulatīvs finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un atbalstu no dažādām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.
2. Darbības, kam piešķirts izcilības zīmogs vai kas atbilst šādiem kumulatīviem, salīdzinošiem nosacījumiem:
 - (a) tās ir novērtētas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus fonda ietvaros;
 - (b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam;
 - (c) budžeta ierobežojumu dēļ tās nevar finansēt saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus,

var saņemt atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda, Eiropas Sociālā fonda vai Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai saskaņā ar Regulas (ES) XX

[Kopīgo noteikumu regulas] [65.] panta 5. punktu un Regulas (ES) XX [Kopējās lauksaimniecības politikas finansēšana, pārvaldība un uzraudzība] 8. pantu, ar nosacījumu, ka šādas darbības atbilst attiecīgās programmas mērķiem. Piemēro tā fonda noteikumus, kurš sniedz atbalstu.

III NODAĻA DOTĀCIJAS

10. pants

Subjekti, kas tiesīgi piedalīties

1. Pieteikuma iesniedzēji un to apakšuzņēmēji ir tiesīgi saņemt finansējumu ar nosacījumu, ka tie veic uzņēmējdarbību Savienībā vai asociētajā valstī, to pārvaldības izpildstrukturā atrodas Savienībā vai asociētajā valstī un tos nekontrolē neasociētā trešā valsts vai neasociētās trešās valsts subjekts.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, pieteikuma iesniedzējs, kurš veic uzņēmējdarbību Savienībā vai asociētajā trešā valstī un kuru kontrolē neasociētā trešā valsts vai neasociētās trešās valsts subjekts, var būt tiesīgs saņemt finansējumu, ja tas ir vajadzīgs darbības mērķu sasniegšanai un ar nosacījumu, ka tā dalība neapdraudēs Savienības un tās dalībvalstu drošības intereses. Lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu drošības interešu aizsardzību, uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus pieprasa, lai pieteikuma iesniedzējs sniedz informāciju, kas apliecina jo īpaši to, ka:
 - (a) kontrole pār pieteikuma iesniedzēju netiks īstenotā tādā veidā, kas ierobežo tā spēju īstenot un pabeigt darbību;
 - (b) tiks novērsta neasociēto trešo valstu vai neasociēto trešo valstu subjektu piekļuve klasificētai un neklasificētai sensitīvai informācijai saistībā ar darbību, un darbībā iesaistītajām personām būs dalībvalsts vai asociētās valsts izdota valsts drošības pielaide;
 - (c) darbības rezultāti darbības īstenošanas laikā un noteiktu laikposmu pēc tās pabeigšanas pieder finansējuma saņēmējam un tos nekontrolē un neierobežo neasociētās trešās valstis vai citi neasociēto trešo valstu subjekti.
3. Visa infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, ko izmanto saskaņā ar fondu finansētās darbībās, atrodas Savienības vai asociēto valstu teritorijā. Turklāt, īstenojot attiecināmu darbību, finansējuma saņēmēji un to apakšuzņēmēji sadarbojas tikai ar tiesību subjektiem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā vai asociētajā valstī un ko nekontrolē neasociētās trešās valstis vai neasociēto trešo valstu subjekti.
4. Atkāpjoties no 3. punkta, darbībā iesaistītie finansējuma saņēmēji un to apakšuzņēmēji var izmantot savus aktīvus, infrastruktūru, objektus un resursus, kas atrodas vai tiek turēti neasociētās trešās valsts teritorijā, ja tas ir nepieciešams darbības mērķu sasniegšanai un ar nosacījumu, ka tas neapdraudēs Savienības un tās dalībvalstu drošību. Ievērojot tādas pašas

nosacījumus, kad tiek īstenota attiecināma darbība, finansējuma saņēmēji un to apakšuzņēmēji var sadarboties ar subjektu, kas veic uzņēmējdarbību neasociētajā trešā valstī. Ar šādu infrastruktūru, objektiem, aktīviem vai resursiem un ar šādu sadarbību saistītās izmaksas nav attiecināmās izmaksas fonda ietvaros.

5. Lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu drošības interešu aizsardzību, uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus vai dotācijas nolīgumā izklāsta papildu nosacījumus. Šādi nosacījumi jo īpaši attiecas uz noteikumiem par īpašumtiesībām uz darbības rezultātiem un piekļuvi klasificētai un neklasificētai sensitīvai informācijai, kā arī uz garantijām par piegādes drošību.
6. Pieteikuma iesniedzēji sniedz visu būtisko informāciju, kas vajadzīga 1.–4. punktā minēto atbilstības kritēriju un nosacījumu novērtēšanai.
7. Pieteikumus, par kuriem jāveic pārbaudes atbilstoši 2. vai 4. punktam, var iesniegt tikai ar tās dalībvalsts vai asociētās valsts piekrišanu, kurā pieteikuma iesniedzējs veic uzņēmējdarbību.
8. Ja darbības īstenošanas laikā notiek izmaiņas, kuru dēļ varētu apšaubīt minēto kritēriju un nosacījumu izpildi, finansējuma saņēmējs informē Komisiju, kas novērtē, vai minētie kritēriji un nosacījumi joprojām ir ievēroti, un apzina iespējamo ietekmi uz darbības finansējumu.
9. Šajā pantā apakšuzņēmēji ir apakšuzņēmēji, kam ir tiešas līgumsaistības ar finansējuma saņēmēju, citi apakšuzņēmēji, kam piešķirti vismaz 10 % no kopējām darbības attiecināmajām izmaksām, un apakšuzņēmēji, kam var būt vajadzīga piekļuve klasificētai informācijai saskaņā ar Komisijas Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444, lai īstenotu darbību.

11. pants Attiecināmās darbības

1. Uz finansējumu var pretendēt vienīgi darbības, ar kurām īsteno 3. pantā minētos mērķus.
2. Fonds sniedz atbalstu darbībām, kas ietver gan jaunus ražojumus un tehnoloģijas, gan esošo ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu, ja uz uzlabošanas darbībai vajadzīgās esošās informācijas izmantošanu ne tieši, ne netieši neattiecas neasociēto trešo valstu vai neasociēto trešo valstu subjektu noteikts ierobežojums.
3. Attiecināma darbība ir saistīta ar vienu vai vairākiem šādiem pasākumiem:
 - (a) pasākumi, kuru mērķis ir radīt, atbalstīt un uzlabot jaunas zināšanas un aizsardzības tehnoloģiju, ar ko var panākt būtisku ietekmi aizsardzības jomā;
 - (b) pasākumi, kuru mērķis ir palielināt sadarbību un noturību, tostarp drošu ražošanu un datu apmaiņu, apgūt kritiskas aizsardzības tehnoloģijas, nostiprināt piegādes drošību vai nodrošināt iespēju efektīvi izmantot rezultātus aizsardzības ražojumiem un tehnoloģijām;
 - (c) pētījumi, piemēram, jaunas vai uzlabotas tehnoloģijas, ražojuma, procesa, pakalpojuma, risinājuma vai statistikas priekšizpēte par aizsardzības rūpniecību un projektiem, lai sāktu datu vākšanu;
 - (d) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas konstruēšana, kā arī to tehnisko specifikāciju definēšana, pamatojoties uz kurām šāda konstrukcija ir izstrādāta; tas var ietvert daļējus testus riska mazināšanai rūpnieciskā vai reprezentatīvā vidē;
 - (e) tāda aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas modeļa izstrāde, kas var demonstrēt elementa veikspēju ekspluatācijas vidē (sistēmas prototips);

- (f) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas testēšana;
 - (g) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas kvalificēšana. Kvalificēšana ir viss process, kurā demonstrē, ka aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas konstrukcija atbilst noteiktajām prasībām. Šis process sniedz objektīvus pierādījumus, ka ir izpildītas konkrētas konstruktīvās prasības;
 - (h) aizsardzības ražojuma, materiālas vai nemateriālas sastāvdaļas vai tehnoloģijas sertificēšana. Sertificēšana ir process, saskaņā ar kuru valsts iestāde apliecina, ka aizsardzības ražojums, materiāla vai nemateriāla sastāvdaļa vai tehnoloģija atbilst piemērojamiem noteikumiem;
 - (i) tādu tehnoloģiju vai aktīvu izstrāde, kas palielina efektivitāti visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju aprites ciklā;
 - (j) informācijas izplatīšanas, tīklu veidošanas un izpratnes veicināšanas pasākumi.
4. Ja vien 27. pantā minētajā darba programmā nav paredzēts citādi, darbību īsteno, sadarbojoties vismaz trīs tiesību subjektiem, kuri veic uzņēmējdarbību vismaz trīs dažādās dalībvalstīs un/vai asociētajās valstīs. Vismaz trīs no šiem piedalīties tiesīgajiem subjektiem, kuri veic uzņēmējdarbību vismaz divās valstīs un/vai asociētajās valstīs, visā darbības īstenošanas laikā ne tieši, ne netieši faktiski nekontrolē viens un tas pats subjekts, kā arī tie nekontrolē cits citu.
 5. Šā panta 4. punkts neattiecas uz darbībām, kas minētas 3. punkta c) un j) punktā, un darbībām, kas minētas 6. pantā.
 6. Finansējumu nevar saņemt par tādu ražojumu un tehnoloģiju izstrādes darbībām, kuru izmantošana, izstrāde vai ražošana ir aizliegta ar piemērojamām starptautiskajām tiesībām.

12. pants

Atlases un piešķiršanas procedūra

1. Dotācijas var piešķirt bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus tiem tiesību subjektiem, kuri norādīti darba programmā, saskaņā ar Finanšu regulas [195. panta e) punktu].
2. Komisija pēc katra konkursa vai pēc tam, kad ir piemērots Finanšu regulas [195. panta e) punkts], piešķir finansējumu izraudzītām darbībām.
3. Lai piešķirtu finansējumu izstrādes darbībām, Komisija pieņem īstenošanas aktus saskaņā ar procedūru, kas minēta 28. panta 2. punktā.

13. pants

Piešķiršanas kritēriji

1. Katru priekšlikumu novērtē, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:
 - (a) ieguldījums izcilībā vai revolucionāru sasniegumu potenciālā aizsardzības jomā, jo īpaši pierādot, ka sagaidāmie ierosinātās darbības rezultāti sniedz būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar esošajiem ražojumiem vai tehnoloģijām;
 - (b) ieguldījums Eiropas aizsardzības rūpniecības inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā, jo īpaši pierādot, ka ierosinātā darbība ietver revolucionāras vai novatoriskas koncepcijas

un pieejas, jaunus, daudzsološus nākotnes tehnoloģiju uzlabojumus vai tādu tehnoloģiju vai koncepciju lietošanu, kuras iepriekš nav izmantotas aizsardzības nozarē;

- (c) ieguldījums Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspējā, jo īpaši radot jaunas tirgus iespējas un paātrinot uzņēmumu izaugsmi visā Savienībā;
 - (d) ieguldījums Savienības drošības un aizsardzības interešu ievērošanā atbilstoši prioritātēm, kas noteiktas 3. panta 2. punktā un — attiecīgā gadījumā — reģionālos un starptautiskos sadarbības nolīgumos;
 - (e) ieguldījums jaunas tiesību subjektu pārrobežu sadarbības izveidē, jo īpaši attiecībā uz MVU, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstīs un/vai asociētajās valstīs, izņemot valstis, kurās veic uzņēmējdarbību konsorcijs tiesību subjektu, kas nav MVU;
 - (f) darbības īstenošanas kvalitāte un efektivitāte.
2. Saskaņā ar 1. punkta d) apakšpunktu var ņemt vērā reģionālas un starptautiskas prioritātes, jo īpaši lai novērstu lieku dublēšanos, ar nosacījumu, ka tās atbilst Savienības drošības un aizsardzības interesēm un neizslēdz jebkuras dalībvalsts dalību.

14. pants

Līdzfinansējuma likme

1. Fonds var finansēt līdz 100 % no darbības attiecināmajām izmaksām, neskarot līdzfinansējuma principu.
2. Atkāpjoties no 1. punkta:
 - (a) darbībām, kas definētas 11. panta 3. punkta e) apakšpunktā, fonda finansiālā palīdzība nepārsniedz 20 % no darbības attiecināmajām izmaksām;
 - (b) darbībām, kas definētas 11. panta 3. punkta f)–h) apakšpunktā, fonda finansiālā palīdzība nepārsniedz 80 % no darbības attiecināmajām izmaksām.
3. Izstrādes darbībām finansējuma likmi palielina šādos gadījumos:
 - (a) darbībai, kas izstrādāta pastāvīgās strukturētās sadarbības ietvaros, kā noteikts Padomes 2017. gada 11. decembra Lēmumā (KĀDP) 2017/2315, finansējuma likmi var palielināt par 10 papildu procentpunktiem;
 - (b) konsorcijam finansējuma likmi palielina par procentpunktiem, kas vienādi ar kopējo attiecināmo izmaksu procentuālo daļu, kura atvēlēta MVU, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī vai asociētajā valstī, kura nav dalībvalsts vai asociētā valsts, kur veic uzņēmējdarbību konsorcijs dalībnieki, kas nav MVU;
 - (c) konsorcijam finansējuma likmi palielina par procentpunktiem, kas vienādi ar ceturto daļu no kopējo attiecināmo izmaksu procentuālās daļas, kura atvēlēta vidējas kapitalizācijas sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī vai asociētajā valstī, kura nav dalībvalsts vai asociētā valsts, kur veic uzņēmējdarbību pārējie konsorcijs dalībnieki, kas nav MVU vai vidējas kapitalizācijas sabiedrības;
 - (d) darbības finansējuma likmes kopējais palielinājums nepārsniedz 30 procentpunktus.

15. pants

Finansiālās spējas

Atkāpjoties no Finanšu regulas [198.] panta:

- (a) finansiālās spējas pārbauda tikai koordinatoram un tikai tad, ja no Savienības pieprasītais finansējums ir 500 000 EUR vai lielāks. Tomēr, ja ir pamats apšaubīt finansiālās spējas, Komisija pārbauda arī citu pieteikuma iesniedzēju vai koordinatoru finansiālās spējas, pat ja nav sasniegta pirmajā teikumā minētā robežvērtība;
- (b) finansiālās spējas nepārbauda attiecībā uz tiesību subjektiem, kuru dzīvotspēju garantē dalībvalsts, un attiecībā uz universitātēm;
- (c) ja finansiālās spējas strukturāli garantē cits tiesību subjekts, pārbauda šāda tiesību subjekta finansiālās spējas.

16. pants *Netiešās izmaksas*

1. Netiešās attiecināmās izmaksas nosaka, piemērojot vienotu likmi, kas ir 25 % no kopējām tiešajām attiecināmajām izmaksām, izņemot tiešās attiecināmās izmaksas saistībā ar apakšuzņēmēju nolīgšanu, finansiālu atbalstu trešām personām un vienības izmaksas vai vienreizējus maksājumus, kas ietver netiešās izmaksas.
2. Attiecīgā gadījumā netiešās attiecināmās izmaksas, kas pārsniedz vienoto 25 % likmi, var noteikt saskaņā ar finansējuma saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, pamatojoties uz faktiskajām netiešajām izmaksām, ar nosacījumu, ka šādu izmaksu uzskaites praksi atzīst valsts iestādes atbilstoši salīdzināmām finansējuma shēmām, kas atbilst Finanšu regulas [185.] pantam un ir paziņotas Komisijai.

17. pants *Vienreizēja maksājuma vai ar izmaksām nesaistīta finansējuma izmantošana*

1. Dotācijām, ko piešķir 11. panta 3. punkta e) apakšpunktā minētajām darbībām un citām darbībām, kurās dalībvalstis un/vai asociētās valstis finansē lielāko daļu budžeta, Komisija var izmantot:
 - (a) finansējumu, kas nav saistīts ar Finanšu regulas [180. panta 3. punktā] minētajām izmaksām un ko piešķir, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem, tos vērtējot attiecībā pret iepriekš noteiktiem starpposma mērķiem un veikspējas rādītājiem, vai
 - (b) vienreizēju maksājumu, kas minēts Finanšu regulas [182.] pantā un ko piešķir, pamatojoties uz darbības provizorisko budžetu, kuru jau apstiprinājušas līdzfinansējuma dalībvalstu un asociēto valstu iestādes.
2. Vienreizējā maksājumā ieskaita netiešās izmaksas.

18. pants *Iepirkums pirmskomercializācijas posmā*

1. Savienība var atbalstīt iepirkumu pirmskomercializācijas posmā, piešķirot dotāciju līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem subjektiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un

Padomes Direktīvās 2014/24/ES¹⁸, 2014/25/ES¹⁹ un 2009/81/EK²⁰ un kas kopīgi organizē aizsardzības pakalpojumu pētniecības un izstrādes iepirkumu vai koordinē savas iepirkuma procedūras.

2. Iepirkuma procedūrās:

- (a) ievēro šīs regulas noteikumus;
- (b) var atļaut vienā un tajā pašā procedūrā piešķirt vairāku līgumu slēgšanas tiesības (piegāde no vairākiem avotiem);
- (c) paredz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu pretendentiem(-iem), kurš(-i) piedāvā visizdevīgāko cenu.

19. pants
Garantiju fonds

Risku, kas saistīts ar līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem, var segt ar iemaksām savstarpējās apdrošināšanas mehānismā, un tās tiek uzskatītas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Regulas XXX [kas nomaina Regulu par garantiju fondu] [X. pantā] paredzētos noteikumus.

IV NODAĻA
CITAS SAVIENĪBAS FINANSĒJUMA FORMAS

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV C 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.).

20. pants

Atbilstības nosacījumi attiecībā uz iepirkumu un godalgām

Ja tas ir nepieciešams Savienības un tās dalībvalstu būtisko drošības interešu aizsardzībai, Komisija nosaka vajadzīgos atbilstības nosacījumus, kas piemērojami iepirkumam vai godalgām, ko finansē fonds. Šajā nolūkā īpaši ņem vērā prasību, ka saņēmējiem jāveic uzņēmējdarbība Savienībā vai asociētajās valstīs, ka tiem jābūt paidušiem apņemšanos īstenot attiecīgos pasākumus Savienībā un ka tos nedrīkst faktiski kontrolēt neasociētās trešās valstis vai neasociēto trešo valstu subjekti. Minētos nosacījumus iekļauj dokumentos, kas attiecas uz iepirkumu vai godalgu atkarībā no tā, kurš piemērojams, un tie ir piemērojami visā izrietošā līguma dzīves ciklā.

21. pants

Finansējuma apvienošanas darbības

Finansējuma apvienošanas darbības saskaņā ar šo fondu īsteno atbilstoši [*InvestEU* regula] un Finanšu regulas X sadaļai.

II SADAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI,

KAS PIEMĒROJAMI ATTIECĪBĀ UZ PĒTNIECĪBU

22. pants

Īpašumtiesības uz rezultātiem

1. Darbību rezultāti pieder saņēmējiem, kuri tos radījuši. Ja tiesību subjekti kopīgi rada rezultātus un ja to attiecīgo ieguldījumu nav iespējams noskaidrot vai ja nav iespējams nošķirt šādus kopīgus rezultātus, tiesību subjektiem ir kopīgas īpašumtiesības uz rezultātiem.
2. Ja Savienības palīdzība tiek sniegta publiskā iepirkuma veidā, rezultāti pieder Savienībai. Dalībvalstīm un asociētajām valstīm ir tiesības pēc to skaidra pieprasījuma bez maksas piekļūt rezultātiem.
3. Ja tas ir pamatoti, dotācijas nolīgumā var paredzēt, ka darbību rezultāti, kuras saņem atbalstu no fonda, nedrīkst būt pakļauti tiešai vai netiešai kontrolei vai ierobežojumam, ko īsteno ar vienu vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, tostarp attiecībā uz tehnoloģijas nodošanu, ko īsteno neasociētā trešā valsts vai neasociētās trešās valsts subjekts.
4. Ja tas ir pamatoti, dotācijas nolīgumā nosaka Komisijas tiesības tikt informētai un izteikt iebildumus gadījumā, kad notiek īpašumtiesību uz rezultātiem nodošana vai licences attiecībā uz rezultātiem piešķiršana neasociētajai trešai valstij vai neasociētās trešās valsts subjektam. Šāda nodošana nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu aizsardzības un drošības interesēm vai šīs regulas mērķiem, kas izklāstīti 3. pantā.
5. Dalībvalstu un asociēto valstu iestādēm ir tiesības piekļūt īpašajam ziņojumam par projektu, kas saņēmis Savienības finansējumu. Šādas piekļuves tiesības piešķir bez autoratlīdzības, un Komisija tās nodod dalībvalstīm un asociētajām valstīm, pirms tam pārliecinoties, ka ir ieviesti attiecīgi konfidencialitātes pienākumi.
6. Dalībvalstu un asociēto valstu iestādes izmanto īpašo ziņojumu vienīgi tādām vajadzībām, kas saistītas ar izmantošanu to bruņotajos spēkos vai drošības vai izlūkošanas spēkos vai šādu spēku vajadzībām, tostarp saistībā ar to sadarbības programmām. Šāda izmantošana cita starpā ietver pētījumus, izvērtēšanu, novērtēšanu, pētniecību, konstruēšanu, izstrādi, izgatavošanu, uzlabošanu, pārveidošanu, tehnisko apkopi, remontu, atjaunošanu un ražojumu atzīšanu un sertificēšanu, ekspluatāciju, apmācību, iznīcināšanu un citus konstruktīvus pakalpojumus un ražojumu izmantošanu, kā arī tehnisko prasību novērtēšanu un izstrādi iepirkumam.
7. Finansējuma saņēmēji piešķir Savienības iestādēm, struktūrām vai aģentūrām tiesības bez autoratlīdzības piekļūt rezultātiem pienācīgi pamatota mērķa vajadzībām, proti, lai izstrādātu, īstenotu un pārraudzītu Savienības politiku vai programmas. Šādas piekļuves tiesības ir ierobežotas līdz nekomerciālai un ar konkurenci nesaistītai izmantošanai.
8. Lai nodrošinātu rezultātu maksimālu izmantošanu un novērstu netaisnīgu priekšrocību radīšanu, attiecībā uz iepirkumu pirmskomercializācijas posmā dotācijas nolīgumos un līgumos paredz īpašus noteikumus par īpašumtiesībām, piekļuves tiesībām un licencēšanu. Līgumslēdzējam iestādēm ir vismaz tiesības bez autoratlīdzības piekļūt rezultātiem izmantošanai savām vajadzībām un tiesības piešķirt vai pieprasīt, lai saņēmēji piešķir neekskluzīvas licences trešām personām rezultātu izmantošanai ar taisnīgiem un pamatotiem nosacījumiem, bez tiesībām piešķirt apakšlicences. Visām dalībvalstīm un asociētajām

valstīm ir tiesības bez autoratlīdzības piekļūt īpašajam ziņojumam. Ja līgumslēdzējs neveic rezultātu komerciālu izmantošanu noteiktā termiņā pēc iepirkuma pirmskomercializācijas posmā, kā noteikts līgumā, tas visas īpašumtiesības uz rezultātiem nodod tālāk līgumslēdzējām iestādēm.

III SADAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI ATTIECĪBĀ UZ IZSTRĀDI

23. pants

Papildu atbilstības kritēriji

1. Ja piemērojams, konsorcijs apliecina, ka attiecināmās darbības pārējās izmaksas, kas netiek segtas no Savienības atbalsta, tiks segtas no citiem finansējuma līdzekļiem, piemēram, dalībvalstu un/vai asociēto valstu iemaksām vai citiem tiesību subjektu līdzfinansējuma veidiem.
2. Ja tas ir saistīts ar darbībām, kas minētas 11. panta 3. punkta d) apakšpunktā, darbību balsta uz saskaņotām spēju prasībām, par kurām kopīgi vienojušās attiecīgās dalībvalstis un/vai asociētās valstis.
3. Attiecībā uz darbībām, kas minētas 11. panta 3. punkta e)–h) apakšpunktā, konsorcijs ar valsts iestāžu izdotiem dokumentiem apliecina, ka:
 - (a) vismaz divas dalībvalstis un/vai asociētās valstis ir apņēmušās koordinēti iegādāt gatavo ražojumu vai izmantot tehnoloģiju, tostarp rīkojot kopīgu iepirkumu;
 - (b) darbība ir balstīta uz kopīgām tehniskajām specifikācijām, par kurām kopīgi vienojušās dalībvalstis un/vai asociētās valstis, kas līdzfinansē darbību.

24. pants

Papildu piešķiršanas kritēriji

Papildus 13. pantā minētajiem piešķiršanas kritērijiem darba programmā var arī ņemt vērā:

- (a) ieguldījumu efektivitātes palielināšanā visā aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju aprites ciklā, tostarp izmaksu lietderības un sinerģijas potenciāla palielināšanā iepirkuma un tehniskās apkopes procesā un iznīcināšanas procesos;
- (b) sadarbības līmeni starp dalībvalstīm attiecināmajā darbībā.

25. pants

Īpašumtiesības uz rezultātiem

1. Savienībai nepieder ražojumi vai tehnoloģijas, kas tiek radīti, īstenojot izstrādes darbības, un Savienībai nav intelektuālā īpašuma tiesību attiecībā uz darbību rezultātiem.
2. Tādu darbību rezultāti, kas saņem atbalstu no fonda, nav pakļauti neasociēto trešo valstu vai neasociēto trešo valstu subjektu īstenotai kontrolei vai ierobežojumiem, ko īsteno tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, tostarp attiecībā uz tehnoloģijas nodošanu.
3. Attiecībā uz saņēmēju radītiem rezultātiem Komisiju informē par ikvienu īpašumtiesību nodošanas gadījumu vai licences piešķiršanu neasociētajām trešām valstīm. Šāda īpašumtiesību nodošana vai licences piešķiršana nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu aizsardzības un drošības interesēm vai šīs regulas mērķiem, kas noteikti 3. pantā; pretējā gadījumā atbilstoši fondam piešķirtais finansējums būs jāatmaksā.

4. Atkāpjoties no 1. punkta, ja Savienības palīdzību sniedz publiskā iepirkuma veidā, rezultāti pieder Savienībai, un dalībvalstīm un/vai asociētajām valstīm ir tiesības pēc to rakstiska pieprasījuma bez maksas saņemt neekskluzīvu licenci rezultātu izmantošanai.

26. pants

Projekta vadītāja informēšana

Ja dalībvalstis un asociētās valstis ieceļ projekta vadītāju, Komisija veic maksājumu saņēmējiem pēc projekta vadītāja informēšanas.

IV SADAĻA PĀRVALDĪBA, PĀRRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

27. pants

Darba programmas

1. Fondu īsteno ar gada vai daudzgadu darba programmām, kas izstrādātas saskaņā ar Finanšu regulas [110.] pantu. Darba programmās attiecīgā gadījumā norāda kopējo summu, kas atvēlēta finansējuma apvienošanas darbībām.
2. Komisija pieņem darba programmas, izmantojot īstenošanas aktus saskaņā ar procedūru, kas minēta 28. panta 2. punktā.

28. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē. Eiropas Aizsardzības aģentūru uzaicina par novērotāju, lai tā izteiktu savu viedokli un sniegtu ekspertu atzinumus. Arī Eiropas Ārējās darbības dienestu uzaicina palīdzēt.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

29. pants

Neatkarīgi eksperti

1. Komisija ieceļ neatkarīgus ekspertus, kuri palīdz priekšlikumu izvērtēšanā atbilstoši Finanšu regulas [237.] pantam. Tā var arī iecelt neatkarīgus ekspertus, kuri konsultē vai sniedz palīdzību saistībā ar veikto darbību īstenošanas pārraudzību.
2. Neatkarīgie eksperti ir Savienības pilsoņi, kurus nosaka un atlasa, pamatojoties uz uzaicinājumiem izteikt ieinteresētību, kas adresēti attiecīgām organizācijām, piemēram, aizsardzības ministrijām un pakārtotām aģentūrām, pētniecības institūtiem, universitātēm, uzņēmumu asociācijām vai uzņēmumiem aizsardzības nozarē, lai izveidotu ekspertu sarakstu. Atkāpjoties no Finanšu regulas [237.] panta, minēto sarakstu nepublicē.
3. Neatkarīgiem ekspertiem ir arī attiecīga drošības pielaide, ko izdevusi dalībvalsts.
4. Šīs regulas 28. pantā minēto komiteju reizi gadā informē par ekspertu sarakstu.
5. Neatkarīgus ekspertus izvēlas, ņemot vērā viņu prasmju, pieredzes un zināšanu atbilstību uzticētajiem uzdevumiem.

30. pants

Noteikumu par klasificētu informāciju piemērošana

1. Šīs regulas piemērošanas jomā:
 - (a) katra dalībvalsts vai asociētā valsts nodrošina, ka tās valsts drošības noteikumi nodrošina vismaz tāda paša līmeņa Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzību kā drošības noteikumi, kas izklāstīti Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētās

informācijas aizsardzībai²¹, un Padomes drošības noteikumi, kas izklāstīti Lēmuma 2013/488/ES²² pielikumos;

- (b) dalībvalstis un asociētās valstis nekavējoties informē Komisiju par a) punktā minētajiem valsts drošības noteikumiem;
 - (c) fiziskās personas, kuras uzturas neasociētajās trešās valstīs, un juridiskās personas, kuras veic uzņēmējdarbību neasociētajās trešās valstīs, var strādāt ar klasificētu Eiropas Savienības informāciju saistībā ar programmu vienīgi tad, ja tām minētajās valstīs piemēro drošības noteikumus, kuri nodrošina vismaz tāda paša līmeņa aizsardzību kā Komisijas drošības noteikumi, kas izklāstīti Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444, un Padomes drošības noteikumi, kas izklāstīti Lēmuma 2013/488/ES pielikumos. Līdzvērtību drošības noteikumiem, kurus piemēro trešā valstī vai starptautiskā organizācijā, nosaka informācijas drošības nolīgumā (tostarp, ja piemērojams, industriālās drošības lietās), ko Savienība noslēdz ar attiecīgo trešo valsti vai starptautisko organizāciju saskaņā ar LESD 218. pantā paredzēto procedūru un ņemot vērā Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu;
 - (d) neskarot Lēmuma 2013/488/ES 13. pantu un noteikumus, ar ko reglamentē industriālās drošības jomu, kā norādīts Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444, fiziskām personām vai juridiskām personām, trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām var piešķirt piekļuvi klasificētai Eiropas Savienības informācijai, ja tas, izskatot katru gadījumu atsevišķi, tiek uzskatīts par vajadzīgu un atbilst šādas informācijas būtībai un saturam, saņēmēja nepieciešamībai zināt un priekšrocības pakāpei, kāda no informācijas nodošanas ir Savienībai.
- 2. Ja darbības ir saistītas ar klasificētu informāciju vai ja šāda informācija tajās ir nepieciešama un/vai iekļauta, attiecīgā finansējuma struktūra uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus/piedāvājumus dokumentācijā precizē pasākumus un prasības, kas nepieciešami šādas informācijas drošības garantēšanai vajadzīgajā līmenī.
 - 3. Komisija izveido elektronisku apmaiņas sistēmu, lai atvieglotu sensitīvas informācijas apmaiņu starp Komisiju, informācijas saņēmējiem un, ja piemērojams, dalībvalstīm.

31. pants

Pārraudzība un ziņošana

- 1. Regulas pielikumā ir noteikti rādītāji, ar kuriem ziņo par fonda virzību ceļā uz 3. pantā noteiktā vispārīgā mērķa un konkrēto mērķu sasniegšanu.
- 2. Lai nodrošinātu efektīvu izvērtējumu par fonda panākumiem virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 36. pantu attiecībā uz pielikuma grozījumiem, lai vajadzības gadījumā pārskatītu vai papildinātu rādītājus un papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi.
- 3. Komisija regulāri pārtrauga fonda īstenošanu un ik gadu ziņo par panākto progresu. Šajā nolūkā Komisija ievieš nepieciešamos pārraudzības pasākumus.

²¹ OV L 72, 17.3.2015., 53.–88. lpp.

²² OV L 274, 15.10.2013., 1.–50. lpp.

4. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka fonda īstenošanas un rezultātu pārraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem piemēro samērīgas ziņošanas prasības.

32. pants Fonda izvērtēšana

1. Izvērtēšanu veic pietiekami savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. Fonda starpposma izvērtēšanu veic, tiklīdz par fonda īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem kopš fonda īstenošanas sākuma. Starpposma izvērtējuma ziņojumā jo īpaši iekļauj novērtējumu par fonda pārvaldību, īstenošanas likmēm, projekta līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas rezultātiem, tostarp MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību iesaisti un to pārrobežu dalības pakāpi, un finansējumu, kas piešķirts saskaņā ar Finanšu regulas [195.] pantu līdz 2024. gada 31. jūlijam. Komisija var iesniegt priekšlikumus par jebkādiem atbilstošiem grozījumiem šajā regulā.
3. Īstenošanas laikposma beigās, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem no 2031. gada 31. decembra Komisija veic fonda īstenošanas galīgo izvērtēšanu. Galīgā izvērtējuma ziņojumā iekļauj īstenošanas rezultātus un, ciktāl iespējams, fonda ietekmes laikposmu. Ziņojumā, pamatojoties uz attiecīgām apspriedēm ar dalībvalstīm un asociētajām valstīm un galvenajām ieinteresētajām personām, īpaši izvērtē progresu 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanā. Tajā arī analizē cita starpā MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību pārrobežu dalību fonda ietvaros īstenotos projektos, kā arī MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību integrāciju globālajā vērtības veidošanas ķēdē. Izvērtējumā arī iekļauj informāciju par saņēmēju izcelsmes valstīm un, ja iespējams, radīto intelektuālā īpašuma tiesību sadalījumu.
4. Komisija paziņo Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai šīs izvērtēšanas rezultātus kopā ar saviem apsverumiem.

33. pants Revīzijas

Saskaņā ar Finanšu regulas [127.] pantu vispārēja ticamības apliecinājuma pamatā ir personu vai subjektu, tostarp tādu, kas nav Savienības iestāžu vai struktūru pilnvarotās personas vai subjekti, veiktas revīzijas par Savienības finansējuma izmantošanu. Eiropas revīzijas palāta pārbauda visu Savienības ieņēmumu un izdevumu kontus saskaņā ar LESD 287. pantu.

34. pants Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja trešā valsts fondā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar starptautisku nolīgumu vai kādu citu juridisku aktu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), Eiropas Revīzijas palāta varētu pilnīgi īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šīs tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF).

35. pants
Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst Savienības finansējuma izcelsmi un nodrošina tā redzamību (jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā), sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.
2. Saistībā ar fondu, tā darbībām un rezultātiem Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus. Fondam piešķirtie resursi veicina arī Savienības politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

V SADAĻA

DELEĢĒTI AKTI, PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

36. pants

Deleģēti akti

1. Pilnvaras pieņemt 31. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no šīs regulas spēkā stāšanās dienas.
2. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 31. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošus deleģētos aktus.
3. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts izraudzījusies saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
4. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
5. Saskaņā ar 31. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divu mēnešu laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

37. pants

Atcelšana

6. Regulu (ES) Nr. [.../...] (Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma) atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

38. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar attiecīgo darbību turpināšanu vai grozīšanu — līdz to slēgšanai — saskaņā ar [Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas regula], kā arī sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai, ko turpina piemērot attiecīgajām darbībām līdz to slēgšanai.
2. No fonda finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp fondu un pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar iepriekšējiem fondiem, [Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas regula], kā arī sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kas līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, 4. panta 4. punktā paredzēto izmaksu segšanai budžetā vajadzības gadījumā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada.

39. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā trešajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

- 1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums
- 1.2. Attiecīgā(-s) rīcībpolitikas joma(-s) (*programmu kopums*)
- 1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība
- 1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums
- 1.5. Ilgums un finansiālā ietekme
- 1.6. Plānotie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

- 2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi
- 2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma
- 2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

- 3.1. Attiecīgā(-s) daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija(-s) un budžeta izdevumu pozīcija(-s)
- 3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem
 - 3.2.1. *Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem*
 - 3.2.2. *Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām*
 - 3.2.3. *Trešo personu iemaksas*
- 3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam izveido Eiropas Aizsardzības fondu

1.2. Attiecīgā(-s) rīcībpolitikas joma(-s) (*programmu kopums*)

Drošība un aizsardzība

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☐ jaunu darbību

☒ jaunu darbību, kas balstās uz iepriekš veiktu izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību²³ Eiropas Aizsardzības fonda aizsardzības lietišķo pētījumu atzaram

☒ spēkā esošas darbības turpināšanu Eiropas Aizsardzības fonda atzaram, kas attiecas uz aizsardzības spēju attīstību

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.4.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

Priekšlikums tiesību aktam, ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu, ir pamatots ar LESD 173. pantu (rūpniecība) un 182. pantu (pētniecība). Fonda vispārīgais mērķis ir uzlabot aizsardzības rūpniecības konkurētspēju.

Eiropas Aizsardzības fonda regula sniegs Komisijai iespēju izveidot finansējuma programmu, ko īsteno galvenokārt ar dotācijām, kuras piešķir pēc ikgadējā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un ievērojot darba programmas, ko pieņem komiteju procedūrā.

Jāsagatavo pilnīgs procedūru (finanšu, juridiskās, IT procedūras; sensitīvas informācijas apstrāde), dokumentu un veidlapu kopums, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai (2016.–2018. gadam) un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu (2019.–2020. gadam).

1.4.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās

²³

kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Eiropas līmeņa rīcības pamatojums (*ex-ante*)

Aizsardzības pētniecības un izstrādes projekti pašlaik tiek pārvaldīti gandrīz vienīgi valstu līmenī, un pētniecības un izstrādes posms ir saistīts ar vislielāko risku. Valstu budžeta resursu trūkuma dēļ šie posmi lielākajā daļā dalībvalstu vienkārši netiek finansēti, kā rezultātā dalībvalstis kļūst atkarīgas no piedāvājumā esošajiem ražojumiem un to nodrošinātājiem.

Eiropas aizsardzības nozarē ir zems investīciju līmenis, un tai ir raksturīga sadrumstalotība pa valstīm, kuras dēļ ir izveidojusies pastāvīga dublēšanās. Turklāt, aplūkojot ES esošo aizsardzības rūpniecību, atklājas augošas problēmas, novecojošas tehnoloģijas un jaunu programmu trūkums, jo īpaši sadarbības programmu trūkums. Pārrobežu sadarbība var palīdzēt labāk izmantot apjomradītu ietekmi, samazinot dublēšanos un ļaujot izstrādāt vajadzīgos ražojumus un tehnoloģijas.

Koordinācijas un saskaņotības trūkums starp dalībvalstīm veido arī neizdevīgus konkurences apstākļus Eiropas aizsardzības rūpniecībai salīdzinājumā ar tās konkurentiem citās valstīs, vienlaikus tas ir būtisks izmaksu rašanās avots valstu budžetiem un būtisks kavēklis kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) īstenošanai.

Sagaidāmā Savienības pievienotā vērtība (*ex-post*)

Rīcība ES līmenī nodrošinās pievienoto vērtību, vēl vairāk veicinot sadarbību aizsardzības rūpniecības jomā, kas tiks panākts ar pozitīviem stimuliem inovācijai (tostarp revolucionārās tehnoloģijās), aizsardzības lietišķo pētījumu projektiem un aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju izstrādei, ko nav iespējams īstenot valsts līmenī izmaksu un saistīto risku dēļ.

Eiropas Savienības atbalsts ļaus aizsardzības rūpniecībai piešķirt nepieciešamo finansējumu projektiem, kuru izmaksas pārsniedz vienas atsevišķas valsts iespējas; šo projektu būtība un izmaksas rada nepieciešamību pēc starpvalstu sadarbības.

Kopīgās tehniskās specifikācijas, kas saskaņā ar noteikumiem būs juridiski nepieciešamas, virzīs dalībvalstis un to aizsardzības rūpniecību vienotu standartu virzienā, tādējādi veicinot labāku un efektīvāku sadarbību.

1.4.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Izmēģinājuma darbība, sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecībai aizsardzības lietišķo pētījumu atzaram un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma spēju atzara attīstīšanai ir programmas, kas ir līdzīgas ierosinātajām darbībām; šajās programmās gūtā pieredze, jo īpaši saistībā ar pārvaldības kārtību, tiek izmantota Eiropas Aizsardzības fonda pārvaldības un turpmākās darbības mehānisma noteikšanai.

1.4.4. Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Meklē iespējas veidot sinerģiju ar citām pētniecības un inovācijas programmām, ko īsteno citi Eiropas Komisijas direktorāti:

– projekti, ko finansēs Eiropas Aizsardzības fonds, var gūt labumu no civilajiem divējāda lietojuma pētījumu projektiem, ko finansē atbilstoši programmai “Apvārsnis Eiropa”, piemēram, gaisa un ūdens transporta jomā;

– ir arī sagaidāma savstarpēja ietekme – projekti, ko finansē no programmas “Apvārsnis Eiropa” var gūt labumu no tādu projektu rezultātiem, ko finansē no Eiropas Aizsardzības fonda. Tas atspoguļo ASV Aizsardzības perspektīvo pētījumu projektu aģentūras (*DARPA*) gūto pieredzi, kas liecina, ka aizsardzības projektu rezultāti ir noderīgi civilajā nozarē. Eiropas Aizsardzības fondam cita starpā var būt ietekme uz transporta, sakaru un enerģētikas nozarēm.

Ir svarīgi nodrošināt, ka pētniecības un izstrādes un inovācijas programmas ir labi koordinētas, lai maksimāli palielinātu sinerģiju, gūtu iespējami lielāku atdevi no investīcijām un efektīvas sadarbības nolūkos tiktu nodrošināta koordinācija.

Ilgums un finansiālā ietekme

☒ **ierobežota ilguma** priekšlikums/iniciatīva

☒ darbības laiks: 1.1.2021.–31.12.2027.

☒ finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām — no 1.1.2021. līdz 31.12.2027., uz maksājumu apropriācijām — no 1.1.2021. līdz 31.12.2033.

☐ **beztermiņa** priekšlikums/iniciatīva

Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG.,

pēc kura turpinās normāla darbība.

Plānotie pārvaldības veidi²⁴

☒ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**:

☒ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

☒ ar aģentūru starpniecību.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

☐ neasociētajām trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;

☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;

☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;

☐ publisko tiesību subjektiem;

☐ privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

☐ struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

☐ personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP jomā, kāda tā paredzēta Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā, un kuras ir noteiktas attiecīgā pamataktā.

Piezīmes

Fondu īsteno atbilstoši tiešas pārvaldības principam saskaņā ar Finanšu regulu.

Atkarībā no turpmāka izmaksu un ieguvumu analīzes rezultāta lielāko daļu budžeta izpildes varētu uzticēt izpildaģentūrai²⁵.

²⁴ Skaidrojumus par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļvietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

²⁵ Programmu var (daļēji) deleģēt izpildaģentūrai atkarībā no izmaksu un ieguvumu analīzes rezultātiem un saistītiem lēmumiem; tiks attiecīgi pielāgotas saistītās administratīvās apropriācijas programmas īstenošanai Komisijā un izpildaģentūrā.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt periodiskumu un nosacījumus.

Saskaņā ar ierosinātās regulas, ar ko laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam izveido Eiropas Aizsardzības fondu, 29. pantu Komisija regulāri pārraudzīs programmas īstenošanu un ik gadu ziņos par panākto progresu, izvērtējot finansēšanas pasākumus, kā arī novērtēs sasniegtos rezultātus.

Izmantojot savāktos datus, Komisijai būtu jāspēj ziņot par panākto progresu saskaņā ar [Regulas Nr. 966/2012 38. panta 3. punkta e) apakšpunktu], atsaucoties uz regulas projekta 3. panta 2. punktā minētajiem konkrētajiem mērķiem.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma(-s)

2.2.1. *Ierosinātā(-o) pārvaldības veida(-u), finansējuma apgūšanas mehānisma, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

Pārvaldības veidi: Komisija plāno īstenot Eiropas Aizsardzības fondu atbilstoši tiešas pārvaldības principam (tostarp ar izpildaģentūru starpniecību, kas ir vēlamais risinājums).

Tiešās pārvaldības veida izmantošana attiecībā uz Eiropas Aizsardzības fondam atvēlētā budžeta galveno daļu rada skaidrību par pienākumiem (īstenošanu veic kredītrīkotāji), saīsina piegādes ķēdi (saīsināts laiks līdz dotācijas piešķiršanai un laiks līdz maksājuma veikšanai) un samazina īstenošanas izmaksas (nav pārvaldības izmaksu).

Finansējuma īstenošanas mehānismi: dotācija būs galvenais Eiropas Aizsardzības fonda instruments, arī attiecībā uz atbalstu iepirkumam pirmskomercializācijas posmā, ko rīko dalībvalstis. Revolucionārai inovācijai var izmantot godalgas.

– dotācijas: lielākajā daļā dalībvalstu aizsardzības pētniecība tiek finansēta nepietiekami vai netiek finansēta vispār, un rūpniecībai ir maz iespēju atgūt investīcijas pētniecībā un izstrādē (vietējs tirgus ar unikālu pircēju, valsts aizsardzības budžeta samazinājums, bīstamas eksporta iespējas). Jārada stimuli ES aizsardzības pētniecībai, piešķirot dotācijas, kas sedz 100 % no attiecināmajām izmaksām. Tāda pati loģika parasti tiks izmantota attiecībā uz sadarbīgu darbību (pētījumu, kopīgas sertifikācijas u. c.) attīstīšanu un atbalstu dalībvalstu iepirkumam pirmskomercializācijas posmā, izņemot prototipu izstrādes darbības, kur līdzfinansējuma likme būs zemāka (“papildinājuma” pieceja, 20–50 % līdzfinansējums).

– Var izmantot godalgas revolucionāras inovācijas veicināšanai dažādās ieinteresēto personu struktūrās (universitātēs, MVU, pētniecības centros u. c.), lai atklātu jaunas tehnoloģijas vai jaunas esošo tehnoloģiju kombinācijas, ar kurām var aizpildīt vajadzību aizsardzības nozarē. Šādā paradigmā aplēst izmaksas ir sarežģīti, un godalga šķiet ekonomisks instruments salīdzinājumā ar dotācijām (visu saņem tikai uzvarētājs).

Maksāšanas kārtība: kad vien iespējams, tiks nolemts izmantot no rezultātiem atkarīgas dotācijas, tostarp vienreizējus maksājumus, lai mazinātu Eiropas Aizsardzības fonda īstenošanas izmaksas:

– dotācijas nolīgumos tiks noteikti sagaidāmie rezultāti un atbilstošie nodevumi (dokumenti), lai sāktu maksājumus un varētu veikt priekšfinansējuma tīrvērti;

— saskaņoto sagaidāmo rezultātu apmierinoša izpilde būs atkarīga no to trešo personu zinātnības, kuras Komisija izvēlēsies, pamatojoties uz to tehniskajām zināšanām. Tad tiks veikts maksājums, pamatojoties uz novērtējuma ziņojumu.

Kontroles stratēģija

Kad vien tas būs iespējams darbībā, ko īsteno atbilstoši tiešas pārvaldības principam, Komisija izmantos instrumentus (iepirkumu, dotācijas, godalgas), kuru gadījumā attiecināmās izmaksas tiek aplēstas *ex-ante* un atmaksātas/maksātas, pamatojoties uz nodevumiem (ziņojumiem), kas apliecina, ka ir sasniegti dotācijas nolīgumā (tehniskajos pielikumos) norādītie sagaidāmie rezultāti. Vienreizēju maksājumu un *ex-ante* saskaņotu vienības izmaksu plaša izmantošana ierobežos kļūdu īpatsvaru līdz mazāk nekā 2 %.

Ja nepieciešams, Komisijas nolīgti neatkarīgi eksperti vai — īpašos gadījumos (prototipi) — ar dalībvalstīm izvēlēts projekta vadītājs (interesu saskaņošana) veiks nodevumu kvalitatīvu novērtējumu.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto(-ajām) iekšējās kontroles sistēmu(-ām)

Apzinātie riski saistībā ar Eiropas Aizsardzības fonda īstenošanu ir šādi.

Laika grafika risks: problēmas ievērot grafiku, aizkavēta īstenošana.

Īstenošanai saskaņā ar tiešas pārvaldības principu būtu jāsamazina šis risks, jo īstenošana, ko veic kredītrīkotāji (tostarp izpildaģentūras), saīsina laiku līdz dotācijas piešķiršanai (*Time To Grant, TTG*) un laiku līdz maksājuma veikšanai (*Time To Pay, TTP*) salīdzinājumā ar īstenošanu, kuru veic deleģētais, apejot šādus posmus:

- deleģēšanas nolīguma apspriešana, sagatavošana un parakstīšana;
- gada līdzekļu pārveduma nolīgumu parakstīšana, pirms saistības un maksājumu apropriācijas dara pieejamas deleģētajam;
- saistīto līdzekļu pārveduma nolīgumu finansiālā pārvaldība.

Pārvaldības risks un apropriāciju nepiešķiršanas risks:

- sadarbības trūkums starp dalībvalstīm komiteju procesa laikā.

Praksei, kura izstrādāta atbilstoši sagatavošanas darbībai un Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmai un saskaņā ar kuru dalībvalstis tiek interaktīvi iesaistītas kopš darba programmu sagatavošanas, būtu jāierobežo šis risks;

- Eiropas Aizsardzības fonds nav pievilcīgs valsts rūpniecībai, jo īpaši tāpēc, ka Komisija nepienācīgi strādā ar sensitīvu informāciju vai ir pārmērīgs birokrātisms īstenošanas kārtībā.

Tiks izveidots īpašs tīkls/sistēma sensitīvas informācijas apmaiņai, un vajadzības gadījumā pienācīgi pamatotu iemeslu dēļ (klasificēta informācija, personas datu aizsardzība, rūpnieciskais noslēpums) tiks apturēti pārredzamības noteikumi. Dotācijas pieteikumu izvērtēšanas procesā Komisija paļausies uz neatkarīgiem ekspertiem, kuriem būs atbilstoša dalībvalsts izdota drošības pielaide. Komisija nodrošinās šo ekspertu pienācīgu rotāciju.

Kad vien iespējams, Komisija paļausies uz ieinteresēto personu parasto grāmatvedības praksi, piemērojot vienības izmaksas.

Finansiāls risks:

- augstas pārvaldības izmaksas, jo īpaši kontroles izmaksas;
- zems budžeta apguves līmenis (kavēšanās, pievilcīguma trūkums vai neatbilstoša atbilstības nosacījumu definīcija);
- lielāks kļūdu īpatsvars neattiecināmo izmaksu dēļ un tādēļ, ka finansējuma saņēmējiem un deleģētajiem ir nepietiekama izpratne par ES finanšu noteikumiem.

Komisija ir paredzējusi, ka fondu īstenos kredītrīkotāji (tostarp izpildaģentūras) ar apmācītām un ar personālu pietiekami nodrošinātām komandām. Tas nodrošina, ka Eiropas Aizsardzības fonda īstenošanas komandai ir labas zināšanas par finanšu un līgumu slēgšanas noteikumiem. Tiks organizēti semināri, lai nodrošinātu finansējuma saņēmēju labu izpratni par to ziņošanas pienākumiem un par piemērojamiem finanšu noteikumiem.

Turklāt Komisija ir paredzējusi vienkāršotus finansēšanas noteikumus ar instrumentiem, kas balstīti uz rezultātu (piemēram, vienreizējus maksājumus, lai papildinātu finansējumu (prototipi), augstu vienotu likmi netiešajām izmaksām (+/- 25 %). Dotācijas nolīgumos būs norādīti skaidri un pamatoti sagaidāmie rezultāti, pamatojoties uz kuriem tiks veikti maksājumi.

Tam būtu jāierobežo sākotnējā ieguldījuma (rēķini, laika grafiki) *ex-post* kontrole un tā jāpārorientē uz rezultātu (demonstrējums, prototips, sertifikācijas ziņojums u. c.), tādējādi samazinot kontroles izmaksas un kļūdu īpatsvaru.

Tehniski riski: sarežģījumi īpašos izstrādes projektos (ētika, IIT); tehniski jautājumi; zems pētniecības un izstrādes rezultātu līmenis.

Pētniecības un izstrādes dotācijas nolīgumu paraugos tiks noteikti skaidri IIT noteikumi. Visus dotācijas pieteikumus pirms atlases izvērtēs ētikas komisija (ārēji eksperti), lai nodrošinātu, ka pasākumi atbilst starptautiskām konvencijām. Lai gan izstrādes projekti tiks atlasīti, pamatojoties uz saprātīgām ražošanas izredzēm (nepieciešamais dalībvalstu līdzfinansējums), pētniecības pasākumiem, kuros būtu jāatzīst tiesības uz neveiksmi, ir raksturīga rezultātu neesība vai slikti rezultāti.

Ar reputāciju saistīts risks: paredzamas grūtības ar dažām NVO, kas apstrīd Eiropas Aizsardzības fonda loģisko pamatu un apstrīdēs tā īstenošanu visos līmeņos.

Komisija ir paredzējusi mērķtiecīgus komunikācijas pasākumus, tostarp krīzes komunikācijas pakalpojumu izmantošanu, lai pamatotu Eiropas Aizsardzības fonda esību un darbību Savienības līmenī.

2.2.3. *Pārbaužu izmaksas un to lietderības pamatojums (attiecība “kontroles izmaksas ÷ attiecīgo pārvaldīto fondu vērtība”), un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas un programmas slēgšanas brīdī)*

Programmas galvenais budžets tiks pārvaldīts atbilstoši tiešas pārvaldības principam. Ņemot vērā Komisijas pieredzi dotāciju pārvaldībā, Komisijas kopējās fonda kontroles izmaksas tiek lēstas aptuveni 0,1 % apmērā no saistītajiem pārvaldītajiem līdzekļiem.

Saistībā ar paredzamo kļūdu īpatsvaru mērķis ir kļūdu īpatsvaru saglabāt zemāku par 2 % robežvērtību. Komisija uzskata, ka, īstenojot programmu atbilstoši tiešas pārvaldības principam ar apmācītām (pieredzējis personāls, kas, iespējams, pieņemts darbā kā *END*) un ar personālu pietiekami nodrošinātām komandām, kuras darbojas deleģētu kredītrīkotāju pārziņā, kā arī piemērojot skaidrus noteikumus un pienācīgi

izmantojot uz rezultātu balstītus instrumentus, kļūdu īpatsvars tiks saglabāts zemāks par 2 % būtiskuma robežvērtību.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai paredzētos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir kompetents veikt izmeklēšanu par darbībām, kas atbalstītas atbilstoši šai iniciatīvai.

No šīs regulas izrietošie nolīgumi, tostarp ar neasociēto trešu valstu subjektiem vai starptautiskām organizācijām noslēgtie nolīgumi, paredz uzraudzību un finanšu kontroli, ko veic Komisija vai kāds tās pilnvarots pārstāvis, un Revīzijas palātas vai *OLAF* veiktu revīziju, ko vajadzības gadījumā īsteno objektā. Komisijas ierēdņi, kuriem būs vajadzīgā drošības pielaide, veiks apmeklējumus uz vietas.

Visbeidzot, dalībvalstu kontrole pār atlasīto projektu sarakstu, kā arī dažu dalībvalstu kā līdzfinansētāju dalība vislielākajos projektos ierobežos krāpšanas risku par labu nodokļu maksātāju interesēm (līdzekļu devēju interešu saskaņošana). Koncentrēšanās uz rezultātiem ar instrumentiem, kas balstīti uz rezultātiem, ierobežos pārkāpumus.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija un jauna(-s) ierosinātā(-s) budžeta izdevumu pozīcija(-s)

Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr. 5 — Drošība un aizsardzība	Dif./nedif. 26	no EBTA valstīm ²⁷	no kandidātval stīm ²⁸	no neasociēt ajām trešām valstīm	Finanšu regulas [21. panta 2. punkta b) apakšpunkta] nozīmē
	13.02.01 — Spēju attīstība	Dif.	JĀ	NĒ	NĒ	NĒ
	13.02.02 — Aizsardzības pētniecība	Dif.	JĀ	NĒ	NĒ	NĒ
	13.01.01 — Administratīvais atbalsts	Nedif.	JĀ	NĒ	NĒ	NĒ

²⁶ Dif. — diferencētās apropriācijas, nedif. — nediferencētās apropriācijas.

²⁷ EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

²⁸ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	5	Drošība un aizsardzība
--	----------	-------------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pēc 2027. g ada	KOPĀ
13.02.01 — Spēju attīstība	Saistības	(1)	996,515	995,939	995,357	1 095,012	1 294,543	1 494,266	1 993,374		8 865,006
	Maksājumi	(2)	252,448	446,251	583,628	810,579	981,440	1 214,568	1 409,358	3 166,735	8 865,006
13.02.02 — Aizsardzības pētniecība	Saistības	(1)	498,257	497,970	497,679	497,733	597,482	697,324	797,349		4 083,794
	Maksājumi	(2)	123,978	262,396	324,408	389,666	463,085	537,022	613,865	1 369,373	4 083,794
13.01.01 — Administratīvais atbalsts ²⁹	Saistības = Mak sājumi	(3)	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277		51,200
KOPĀ apropriācijas — programmas piešķirums	Saistības	=1+3	1 500,000	1 500,000	1 500,000	1 600,000	1 900,000	2 200,000	2 800,000		13 000,000
	Maksājumi	=2+3	381,654	714,738	915,000	1 207,500	1 452,500	1 760,000	2 032,500	4 536,108	13 000,000

²⁹ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās “BA” pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
---	----------	----------------------------

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. g ada</i>	KOPĀ
Cilvēkresursi		5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024		56,014
Citi administratīvie izdevumi		0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439		2,900
KOPĀ daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa = Maksājumu summa)	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463		58,914

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. g ada</i>	KOPĀ
KOPĀ daudzgažu finanšu shēmas visu IZDEVUMU KATEGORIJU apropriācijas	Saistības	1 506,158	1 507,029	1 508,117	1 608,416	1 909,144	2 209,587	2 810,463		13 058,914
	Maksājumi	387,812	721,767	923,117	1 215,916	1 461,644	1 769,587	2 042,963	4 536,108	13 058,914

3.2.2. Paredzamās ietekmes uz administratīvajām apropriācijām kopsavilkums

☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas

☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
------	------	------	------	------	------	------	------	------

Daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi	5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024	56,014
Citi administratīvie izdevumi	0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439	2,900
Starpsumma — daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463	58,914

Ārpus daudz gadu finanšu shēmas 30 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS								
Cilvēkresursi								
Citi administratīvie izdevumi	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200
Starpsumma — Ārpus daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200

KOPĀ	11,386	13,120	15,081	15,671	17,119	17,997	19,740	110,114
-------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

³⁰ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās “BA” pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.2.1. Paredzamās vajadzības pēc cilvēkresursiem

☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu.

☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības	30	35	41	42	46	48	52
Delegācijas							
Pētniecība							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu — FTE): AC, AL, END, INT un JED³¹							
7. kategorija							
Finansēts no daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	– galvenajā mītnē	19	21	24	26	28	34
	– delegācijās						
Finansēts no programmas piešķiruma ³²	– galvenajā mītnē						
	– delegācijās						
Pētniecība							
Cits (konkretizēt)							
KOPĀ	49	56	65	68	74	78	86

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus. Iepriekš tabulā ir ietverta aplēse par vajadzīgo FTE nākamajam daudzgadu finanšu shēmas periodam:

Veicamo uzdevumu apraksts

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Politikas uzdevumi un komandu pārvaldība dotāciju programmas īstenošanai
Ārštata darbinieki	Dotācijas finansējuma shēmu īstenošana

³¹ AC — līgumdarbinieki, AL — vietējie darbinieki, END — valstu norīkotie eksperti, INT — aģentūras darbinieki, JED — jaunākie eksperti delegācijās.

³² Ārštata darbiniekiem paredzētā maksimālā summa, ko finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām “BA” pozīcijām).

Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

☐ neparedz trešo personu līdzfinansējumu

☒ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu:

Apropriācijas EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
Norādīt līdzfinansētāju struktūru	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

☐ Priekšlikums/iniciatīva ieņēmumus finansiāli neietekmē.

☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:

☐ pašu resursus

☐ citus ieņēmumus

Norādiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija: ieņēmumu	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ³³						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
... pants	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgo(-ās) budžeta izdevumu pozīciju(-as).

—

Citas piezīmes (piem., metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

—

³³ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.